

שהוקצנו גם מעשרות וכו' עד הקוף. הרי שכל זמן שלא הוקצנו זולת המעשרות
 כי אם מעשרות העני לצד לא יש חשש לקלוף מעשרות כלל שיכול להחנות וכו'
 והיה פלפול יפה על פי דרכך אם לא נולד הקושיה שהקפית למועלה דאפילו כשקצנו
 מעשרות צ' שצולי העני והגדוש על כל א' מאלו המעשרות יכול לדרוך כשקצנו
 חשי על פחות מקצנו ולהחנות על מעשרות כמו כשלא נקצנו על כל א'
 מעשי העני כי אם מעשרות שצולת אחת . וכבוד תורתך לא תשמש לזולת
 הקושיה ואם כן עתה איך שכתת אותו החלוק אז מצי זה נעם חזרת מונח
 זכאן גם למועל בקוף דבריך נקשר שכתב כ"ת בואם הייתה מוונחת לו שצולת
 אחת וכו' שגם שם כתבת מעשרותיה מקולקלי' . שודאי אפילו על פי דרכך
 אין זכאן קושי' כלל שילעך ארצ כדי לתקנה להאריך כל דבריו אלה . ושכתת
 כו קרובה יותר ומו מלאחי דברריך למועלה כמו שכתבת בואם האומר האחרון
 שהקפית והלא אחתה של ודאי נעל מעשרות הקצושים זה מקולקלי' וכו' ונעשר
 מן החיוב על הפעור וכו' והמוצא אללי מלשונך זה דלישכח קלילה קטן מר וד'
 א' לצד מקנה קלקול המעשרות וכסוכת על מה שכתבת למועלה צלל האומר
 ואם יפירש על השירים חתן מוכדי המעשרו וכו' ואם כן קשה לי שאין כאן
 קלקול המעשרות כלל אפילו לפי דעתך וכמו שכתבת למועלה כסומוך דברריך
 ועדיין הדין לא נקולמוסך :

ג מה עוד נחוק דברי כ"ת אלו האחרונים דבר א' שכבר הארכתו צו למועלה
 ולכן אקלר זכאן והוא שכתבת חת לשונך אלא שלריך עיון שם דבריו
 שכתב וכותן א' עתה נעמי והאחרת תהיה מעשר שאם האחרת מעשר על של העני
 גם נשל עני הוקצע מעשר על זו וכו' .

עוד כתבת חת לשונך מכל מקום מצי מהני ספק ספקא לאכלה ואת מעשרו
 חזרתה מוקצעו זה שכתבת מלא לומר שאין לקט זכל אחד יש מעשרות
 עד כאן לשונך וכל זה צרי על פי הקדמתך למועלה שמי שקצע מעשרות כרי
 אחד זכרי אחר שיכול לחזור ולקצוע מעשרות אותו הכרי האחד זכרי הראשון
 מה שאינו כן לפי הדין וכאשר כתבת .

אמנם הנראה לעניות דעתי נקשר הדבור ותירוץ כל דיוקך הוא דריך
 אחרת זלי סתירה שרשי הדינים כלל . ועוד שאומר אותו ראיתי
 להוסיף עוד על כל דיוקך צ' דקדוקים אחרים דבריו הרצו שמוסר ונחאריס
 דבריו הרצוים ז"ל. הדקדוק

הראשון דבריו רצינו שמוסר הוא מ' הכריחו לומר שקצע מעשרות שצולת
 הגדוש זאלו המעשרות שמוסר עליה שתי מעשרות
 ומסק . ונוצ היה לו לקצוע מעשרותיה שצולת אחת של ודאי
 נעל כיון שיש לו פרנסה והיה מריח מעשרות שצולת אחת ואם
 כאמר שגם עתה אינו מחייב לתת כי אם מעשרות שצולת אחת דמווליה
 מחזירו עליו הראיה ודוקא בהפרשה הוא חייב זכל אלו המעשרות אכתי התרומות
 ודאי חייב לתתם וסרי הוא מפסיד תרומות שצולת אחד . גם פורח בהפרשת
 מעשרות זלי הכרח . חלפת העברה עדיין לא תיך אותה כבוד תורתך דבריו
 עם מה שכבר כתבת של יש קלקול מעשרות מעוס קציעות מעשרות שצולת
 העני כל זמן שלא הוקצעו מעשרות שצולת הגדוש . כי גם מה שכתבת דברריך אנצ
 למועלה נקודתך זה לשונך והיי' שיש תקנה אם יש לו שצולת וכו' ואפשר
 שכתבתה אין לסמוך שיעשר אח"כ את המעשרות שזאת יסכת וכו' עד כאן .
 אינו מספיק כלל כיון שלעולם לריך לעשר את המעשרות כאשר כתבת . וליכא
 למיחש לשכתה . ורואי הוא אם כן להעיר זאת העברה ולתלמה כי ודאי היא
 הערה חזקה ודקדוק יפה . הדקדוק

השני וחולי הוא המוצא לראשון אה כי למה לא פירשו לנו התנאים
 במשנה ולא האחרונים בנזמח דין תהון הגדוש עד שהולך הרצ
 רצינו שמוסר ללמדנו תקונו דכל כי הא ודאי הוה לריך להו לאחודעי דלא כיעא
 להו תקנתם את העני ואת הנעלים לא תקנתם : והשני דקדוקים ומדברי הרמזים
 ז"ל הם אלו :

הראשון הוא עמין זה הדקדוק האחרון שלמועלה כי למה לא פירש לנו
 הרצ אופן תיקון הגדוש ויכול כן קולמוסים ששבר זה הרצ
 רצינו שמוסר היה לו להרמזים ז"ל לבלות לנו אי זה דבר בתקונו להסיר מעליו
 החלוקה הזכר תקנתם את העני וכו' : התיקון

השני והוא יפה וקשיא חזקה שכפי הנראה קוטר ארצ שרשי הדין וחולי
 לכאורה יקשה צעירי כבוד תורתך לקבלה כי היא עלמה עמין אחד
 מהקושיות שהקפית למועלה על דברריך אזל מכלל והלאה ודאי תודה זה . והיא
 שהרצ כתב שמתנה על כל אחד מצי שצולת ומעשרות כל אחת קוצע בהצרתה
 וכותן אחת ומס לעני אי זה שירלה וזה נראה שהוא כנגד הדין שהרי שקצע
 מעשרות האחת בהצרתה הרי כשאלה אותה הראשונה מעשרות ואם אח"כ חזר
 וקוצע מעשרות הצרתה זה הרי קוצע מעשרות החיוב צעטור ששכי התנאים הם
 בהקדמה אחת והיא כשאין שום אחת מהן לקט ושתיהן נעל והי' הוא עלמו כותא
 הדין שהחבר במשנה הזכר' דדומי כפי הנראה . ובשלמה אם היה מולה הרצ
 שיתן לעני הראשונה הרי עוב ואין קושיא כלל אזל השתא דקאמר דמותן
 לו אחת מהן דעפומע אי זו שירלה דאם לוקח האחרונה הרי אינה מעשרת
 רקצע מעשרותיה צעטור . וגם אעפ"י שמוסר שמוסר שמוסר וכו' מעשר והרצ כתב
 והאחרת תהיה מעשר :

ואחריו זה אומר קדמה הרמזים ז"ל גם כן צעירי צרי על מה שכתב
 כבוד תורתך ששצולת העני מותרת מעוס ספק ספקא . אזל
 פירוש הירושלמי שכתבת שזהו מה שתיך ר' יונה שנוציא צ' שצולת ומתנה
 על כל אחד מהן וכו' וכוננו לומר דהוי ספק ספקא אינו כן צעירי דאם כן
 קשה דתיך הסתיון חקר ומדבריו כדברריך עלום . והו קשיא דעומע דהשתא
 איכא לניער ספק ספקא ולאו מקמי הדין וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 דעתך דמותן לו הראשונה דוקא איכא לניער ס"ס ואם כן קשה דתיך דהקשה
 ות

הראשון שהמעשר שהפירש על העירם צלל הראשון הוא עתה אחר חולין
 צלל העירי וכו' וכו' לו שלא לכתוב כלל צלל העירי מסלל הראשון הראשון ואם
 שצולת שכתתי לעני היא לקט המעשר שהפרשה עליה יסיה מעשר על שצולת
 הצרתה על זו וכמו ששעשה כשקצנו על כל שצולת ומתחיים מעשר צ' שצולי
 העני והגדוש :

עוד כתב כ"ת ואם האומר עדיין עשו זה שכתב הרצ שאם הייתה לו שצולת
 של ודאי נעל וכו' והלא אחתה של ודאי נעל ומעשרות הקצושים זה
 מקולקלי' וכו' יש לומר שהרצ ז"ל סומוך על גמר דבריו שכתב וכו' : הש"י זה
 שפירש כבוד תורתך דבריו הרצ רצינו שמוסר ז"ל הוא פירוש יפה וחומי אזל
 לא מהמעוס שכתב כבוד תורתך מעוס קלקול המעשרות כי אפילו לפי דרכך
 אין כאן קלקול מעשרות כיון שלא הוקצעו זולת המעשרות של ודאי נעל כי אם
 מעשרות שצולת אחד וכמו שכתב כבוד תורתך בוא"ת הסומוך למועלה . ועם היות
 שיש לדון על דברריך אלו וכמו שכתבת למועלה מ"ו חך צעלמך ככתבת צפי'
 שאין בוטשא כזה קלקול מעשרות וכמו שיצא עוד צ"ה . ואם כן אפילו על פי
 דרכך זה העוס נעל ומלצד שכבר ביארתי שאפילו שצולת העני לא הייתה
 לקט הוא חייב להפירש מעשרות שלמים ומה שצולת של ודאי נעל על עלמה
 מלצד המעשרות על שצולת שכתב לעני ואם כן אפילו תהיה לקט שצולת העני
 המעשרי' שהפירש עליה מותרים לכתן ואין זהם חשש נעל ואוכל אותה שצולת
 תרומה מפני הספק כבוד תורתך הכחת הדבר הזה זכרון הנעלים בזה שאלוהי'
 ודאי הדין כמו שיש תקנה וכו' אם ירלו לצעות כן מפני התקנה ואינו כן
 אלא הם מחוייבים תמיד לעשות כן וכאשר כתבת : ועם כל זה ראה
 הרצ שטוב לנעלים לקצוע מעשרות שצולת העני ומעשרות שצולת הגדוש על שצולת
 אחד מעל שתי שצולת מעו' הפסד נעלים שמוסר' וכן הספק :

וכר זה אינו אומר על פי דרך כבוד תורתך זכאן שכתבת דבריו הוא לעשר
 שצולת העני משצולת א' של ודאי נעל ושצולת הגדוש משצולת אחת
 מה שאינו כן לדעתי וכמו שיצא לפני צ"ה . וכעת שעדיין אין לי הכרח לקיים
 דברי הנני אומר שאפילו יהיה כדברריך אין לנו נעם יפה למה שאמר הרצ רצי
 שמוסר שיעשר שתיין על שצולת אחת כמו המעוס שכתבת דהוא מעוס הפסד
 נעלים שמוסר מעשרות צסק :

ומה שכתב כבוד תורתך וזאת תרומות ומעשרות ומסק אינו מפסיד
 צ"ה וכו' שאין אלו מקפידים אלא וכו' עד צ"ה ראל . אינו יודע מי
 הכריח לומר כן וזדאי הוא שמוסר צ' פנים האחד התרומה כלה והצ' שמוכר
 צול כל המדומע דתרומה זוכלית מועמי' :

וער פי דרכך זה קשה לי דברריך למועלה צעמין הפלפול שעמית לישב מעשרו
 כל א' בהצרתה דלא מלא הרצ רצינו שמוסר לדעתך מלי' לשלא יהיו
 המעשרות מקולקלי' אלא שבקש מעשרות מעולטלים . ומה לריך לזה יעשר
 על מעשר אותה השצולת של הספק כדברריך זכאן עלום . והיה יותר עוב
 ולקצוע המעשרות צמוקס א' ולחזור ולעקרה מעס ולקצוע צמוקס אחר אפילו
 שהיה אפשר לעשות כן מלד הדין . ובכאן אין חשש לשכתה כאשר צ' דבריו
 כבוד תורתך . עם היות שצעירי אין נעם כלל לשכתה זה יותר מזה אזל
 העוס הככון זכאן לדרי הוא מעוס הפסד נעלים צרצרי המעשרות . ולדיך
 הכא והתס . וכל זה על פי דרכך וכבר כתבת למועלה תקון עוב ומה ומה
 זאופן שלא יפסיד צרצרי מעשרות וגם לא כלערך לבקש מעשרות מעולטלים .
ואחריו אשר האריך כבוד תורתך כאשר עם לצבו צפירוש מעולטלים אלא מלא
 צסקרים להראותנו יופי וטוב וכו' לדעתך כבוד האמת על זו .

עוד הוספת לפלפל בהכונה . כידך העלומה . למצד אהל הדבור ולהזריח אור
 שמוסר זנגבל על דרך פלפול מפורו לראשו כנגבל חמה . כי חולי הוא ציכוס
 כעת מונחת עשה שזמון גרמא . ולפי שפלפולך גם צה צמייים על השורש הזכר
 יקוד צנין כל פלפולך למועלה למשפט שמתו . ולד להוכיח שהאמת אחד יסדתו .
 וכבר נעקר השורש הוא ומתחלמו . ותפל אדחתו . לכן ראיתי שהכני מוכרח
 לסגיד דעתי גם צה ולחזור בקישור הדבור דרך אחרת יסרה ואנצ גרמא אלמד
 זכות על הרמזים ז"ל שכפי הנראה מיוצ חשק כבוד תורתך לקיים דברי הרצ
 רצינו שמוסר וכירות לקון המנאל צסקרו לתקום . הרצית על פסק הרמזים
 ז"ל כמה דחוקים . ולא אחקור על המערות והדקדוקים שדקדקת דבור כי מדיך
 הפלפול הם לאחד התלמידים וכן דרך הרמזים :

האמנם על התיקון והחילוק שכתבת דבריו אינו יכול להעלים עיני עיוני
 ולדקדק עליו מעע ולהראות סתירה אחת שיש דברריך מווד שכתבת
 זכאן וחליך שכתבת למועלה צקודתך חת אפילו על פי דרכך ויקוד צנין שמוסר
 שם זכאן שכל כוכה הר"ש היא מעוס תיקון המעשרי' המקולקלי' מה שאינו
 כן על דעתי וכבר כתבת שבעל היסוד ויכל הצנין ואפילו על פי דרכך זה קשה
 לי נקשר שכתת ובתירוך שכתבת לדקדוק היותר חזק ויפה שצדברריך אלה הוא
 הראשון יש לי כדמות ראה על שראי להעיר עליו והוא צעלמו אומר דרשני
 ולא יספיק לומר שכוכה הרצ הייתה להודיענו הדין זכל הפרטים שאם כן למה
 לא הודיענו הדין מאלו המעשרות ומתומות ומה יעשה צמן . אם יתן כלס לכתן .
 או דוקא חייב להפירש מפני הספק אזל לא לתתם כלס לכתן ואם הדין יהיה
 טהה צמועשרות כמו בתרומות . הרי שקלר הרצ זכל זה ככראה שאין בוטחו להשיעמו
 דיכיס אלא שצא לתוך קושיא כושכת ומדבריו למועלה . וכבוד תורתך תירלת צה
 על פי דרכך הזכר ואחרת דקשה לרצ דצ' שצולת הנשאלות מי מתקן שהרי
 יש צתן קלקול מעשרות וכו' עד כתי דתקנת שצולת העני שתי שצולת הללו
 מקולקלי' סן . לתוך קושיא זו כתב הרצ וכו' עד כאן . וקשה לי דבריו כבוד
 תורתך אלה איך שכתבת מה שכתבת צתירוך הקושיא שהקפית על דברריך
 חת לשונך ואם תאמר אם כן מהו זה שכת' הרצ וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 וכו' והלא לפי זה קודם שנקצעו מעשרות וכו' יש נקספ' ג' מעשרות וכו' ולאו
 קשיא היא דהאם זכהאי צעלמא קני . שכתבת זכל א' ויאמר וכו' אזל אחר

שאלות ותשובות רבי דוד אבן חביב

ויש לוותר וכו'. דעשמוע דלא מהני הכא ס"ס אס כן מצי ומצי רבי יונה זמתי דקאמר דהוי ספק ספקי' וכל שכן עסקה יתיר כפי דרך כבוד תורתך דלדברך לאלו דוקא איכא למומר ספק ספקא ומקמי הכי כפשתא אלף עפי איכא למומר ספק ספקא לפוס מצי דקס"ד דנותן לו הרשאה דוקא ולא התנה כי אם עליה שיהיו מעשרותיה קצו"י. באחרת עפי מהשתא דהתנה על שתייהן ובכל חדא ומדא איכא מעשרות חצרתה קצו"י דהיי דמהני ס"ס לאכול אותה מצי מהני לאכול אותה ואלו מעשרות חצרתה כאשר זה כל זה צחק דברי כבוד תורתך מצי דלא קשה מידי לפוס מצי דקס"ד דרשאה דוקא קאמר דהוי ס"ס דרשאינא ופאי' הקשה ומש' לומר שמה וכו' דמשמע דלא מהני הכא ס"ס כלל וא"כ מצי ומצי ל"י זמתי דקאמר רבי יונה דהוי ס"ס דברייעא. פירוש כזה אי אפשר להעלותו על כל שכן ליחא אותו להרמזים ז"ל. והרבה לעניות דעתי לומר שפירש הירושלמי לדעת הרמזים הוא שכתאמרו דרשאה כילד הוא עושה מציא צ' שצולים וכו' ונותן לו אם הרשאה רולה לומר ומותרת לעני מעטס ס"ס. ולא חש לפי' כי אינו לריך ומה שהקשה המקשה ומש' לומר שמה אותה שקצו"י זה מעשרות שמה לקטו היא: אין פירושו כדברי הרב רבינו שמשון שרולה לומר ואין מעשרות קצו"י לה ומואל העני אוכל ענבים. דליכא למוחש להבי והיי היא מותרת ומעטס ס"ס ככזר אלף כלפי שאמר שנותן לו הרשאה הקשה המקשה דמה ודלותי' צו יתיר דרשאה ומצביה ומש' לומר שמה השנייה לקטו ומציין לך לומר הרשאה דוקא ככראה שיש זה יתיר הישר ומצביה. אולי השניה היא לקטו ועוד נתנה אותה לעני. לכן זה רבי יונה והודה למקשה ותייר דהדין עמו דרשאה לאלו דוקא אלף נותן לו אחד ומש' ולפי שאם לא התנה עליה אינה מותרת לעני לכן לריך שיתנה על שתייהן אם כן הירך קושיא ומש' לומר צעלם היא צמא שאמר וכו' ואלו מן דרשאה לאלו דוקא וצמקה נמשך שריך שיתנה על שתייהן דאם לא התנה עליה אינה מותרת לעני והשתא ליכא קושיא על הרמזים כלל לא מכל קושייתך ולא גם כן מהקושיא שחדשתי אני דכל אי ז' מהן מותרת לעני ומעטס ס"ס וכשלוותה העני אחד אין לנו לחוש למעשרות חצרתה שהוקצבו צה שלא הוקצבו צה אלף אלף יתיר חצרתה הצל השתא שלא לקח אותה מה לנו לדעת התנאי שיהיה הרב רבינו שמשון מותרת על מועטס ספק ספקא. ואפילו השניה יכול לתת לעני ואין לחוש לעטס המזכר שקצו"י מעשרותיה דרשאה כה שהיא פטורה מפני שכבר קצו"י מעשרותיה של רשאה צביה שהיא לא קצו"י מעשרות הרשאה צביה אלף אלף יתיר הרשאה לעני הצל השתא שנתן השניה לעני הרי כאלו לא קצו"י כלל מעשרי' הרשאה צביה שהיא היא התנאי הרשאה אלף התנאי השני הוא העיקר והוא שקצו"י מעשרות השניה דרשאה והעטס לדבר הזה הוא וצואר שהרי צכאן אינו לריך לתקן עמה צ' השצולים אלף האחד ומש' לדבר אי ז' שתייהן לתת לעני ואם כן מה לו להסתות על שתייהן שלא לדבר אינו מועיל לו אלף דרשאה הוא חזיק לו שאם יחול תכלו על שתייהן אין שום אחד מהן ומחוקת לתת לעני. גם אין כונתו לתקן הרשאה דוקא מעטס קושי' הירושלמי ומש' לומר וכו' דשמה היא אינה של לקטו ואיתה שקצו"י צה מעשרות היא של לקטו. ובדלתי אין כונתו אלף על התנאי האחד כדי שיוכל לתת לעני שצולה אחת מהן אי ז' שיקיים. ואלו היה קימא לן דלית צרייה הו' מתנה תנאי אחד על שתייהן והיה לומר ככה אחד מאלו הצ' שצולים אי ז' שאתן לעני אם היא לקטו מוצו ואם אינה לקטו מעשרותיה יהיו קצו"י צמרתה הצל כיון דצאורייתא אין צרייה הולך להסתות על כל אחד צפני עלמה ולעולם דאין כונתו אלף על התנאי האחד מהם והרי היא כאלו התנה על שתייהן תנאי אחד והוא שאותה שאינה לקטו יהיו מעשרותיה קצו"י צמרתה דהשתא השצולה ומש' שיתן לעני מותרת כלה מעטס ספק ספקא. ומתאחרת לריך להפריש מעשרי' שתי שצולים מעשרי' עלמה ומעשרות שצולה העני שקצו"י צה חמו שקים הרמזים ז"ל והתאחרת היתה מעשר רולה לומר מעשר השצולה שקצו"י מה מצד מעשר עלמה. זה דוקא צהפרכת מעשרות הצל צמתייה לזוכים צה כגון הלו והעני אינו לריך לתת מעשרות כי אם הראוי לשצולה אחד דומה כפסח האחד מהן לקטו כיון שבס הגדיש מתקן כלו וכמו שיצא ציה ומי שירלה לומר על פי דרך ד' דמתי דקאמר הרב והתאחרת היתה מעשר דרולה לומר כדי מעשר שצולה אחד וכו' לא וכו' על הנתינה ללוי הרשות צידו ותרתי קאמשמע לן הרב. מדא שיהיה עניין עניין כונתו שדוק' צמרת השצולה קצו"י מעשר ובצולה העני לא קצו"י שום מעשר ומעטס המזכר עוד כיון להדיענו שיהיה אבז דאין לריך לתת מעשר כי אם הראוי לשצולה אחד. וכמו שיצא הרב עוד ציה. גם צהפרכת היה איפשר להקל ולומר דאין לריך להפריש מעשר כי אם הראוי לשצולה א' וכמו שצולה העני היא מותרת כלה מעטס ספק ספקא גם זו השצולה היא לקטו ואח"כ שאינה לקטו שמה שצולה העני אינה לקטו ולא קצו"י צו מעשר עליה ודי צהפרכת מעשר הראוי לעלמה. זה היה איפשר לומר ולשון הרמזים ז"ל יתיר מדוקדק ויפה עט זה. ולא צמרת צה הפי' להיותו דרך קולא גם שיש לי ספק אם הוא אחת שאחרי שהיא לריך להפריש מהו השצולי' מעשר הראוי לצולי' העני ומעטס התנאי דמשמע שו אינה לקטו אם כן נראה לריך להפריש גם כן מעשר עלמה וכל זה צהפרכת הצל צמתייה אינו מחוייב לתת כ"כ כדי מעשר שצולה א' דהמוליא ומצו וכו' וזלתי צמרותי ומשום חומר שנתן וכמו שיצא ציה ואם כונתו הרמזים ז"ל צמ' והתאחרת היתה מעשר מעשרתה לומר גם כן דדוקא כדי מעשר שצולה אחד ולא כדי שצולים יש לומר דמעטס הנתינה כחז כחז ולא משום. והפרכת. והכני כוחו כמספק צה להיות שהפירוש שכתבתי דרשאה צדרי הרמזים כראה צביי יתיר אחתי והוא שמה שכתב והתאחרת היתה מעשר רולה לומר מעשר השצולה שקצו"י והיא שצולה העני מוצד מעשר עלמה וכו' על הפרכת ולא ציאר לכו הדין צמתייה כי אינו לריך ומתדין הכולל המוליא ומצו וכו' ידוע אלינו דין הנתינה. כלל הדברים דבגושא שלפנינו אין כונתו לתקן צ'. השצולים אלף האחד לתת לעני אי ז' מהן שתייהן כו'

שכתבתי ולכן לא תכל תנאי מעטס אלף על א' מהן אותה שלא יתן לעני ומתחילין דמתי לא דמתי כלל דהתם לריך לתקן צ' הכלכות ואם כן צמ' תנאי ראשון ושני כיון לקצו"י מעטס ומתיין כותן שלא הוקצבו כי אם מעשרות הראשונה צמתייה. מה שאין כן צכאן כאשר כתבתי. וכיון שלדעת הרמזים ז"ל שצולה העני מותרת לעני מעטס ספק ספקא גם הגדיש כלו מותר מה העטס דהיי ספק ספקא ועשר אותו כמות שהוא מתייה וציה צלי שיר שצולה אחד דהיי ספק ספקא שמה שצולה העני היתה של לקטו ולא כשאר צדדי' ואח"כ כשאר צדדי' שמה יש צילה ועלה צידו מן הפעור ומן החיזו דלף על צ' דאיפסקיא הילכתא אין צילה כי אם ציין ושמן אינו רולה לומר דודאי אין צילה אלף רולה לומר דהיי ספקא ואין לקמוך ולומר דדלתי יש צילה כדברי ר' שמשון שזורי דקאמר הכי אלף ספקא הוי וכן פירש' צדוכה צ' קמח דראש השנה זה לשונו אין צילה. אין קומתין על כך שיש לומר לא כצלל יפה וכו' הא קמו דפי' שיש לומר דמשמע דספקא הוי וכן דלתי מחייב השכל דמציין לנו לומר דודאי אין צילה וא"כ גם צדדי' איכא ספק ספקא ואכאמרו צירושלמי כילד הוא עושה וכו' לא לתקן שצולה העני לצד כינוי אלף לתקן גם כן הגדיש שלא כמות ספק לקטו עזו דמותרו מעטס עלמו שאין אלו חוששין שצולה העני עטוס דאיכא הרי ספקי' גם צדדי' מתי איכא הרי ספקי'. דלתי צדדי' כבוד תורתך לשון אחד צמה שכתבתי. עוד כתבתי וקלת חמיה וכו' וגם זה קושיא וכו'. והוא זה. והגדיש אין לו קשר עם צ' השצולים ויכול למרת אותו ולעשר מתייה וציה וכו' עד הסוף. לא ידעתי אם כיוונה צ' לזה כי הוא קלר מאלד ואם אחת הדבר שכיוונה צ' לכל זה הרי הרי לומר אותו ומש' צ'. האמת שאחרי שכתבתי דברי עייתתי צלושק זה ונראה לי שאיפשר שכיוונה לכן. עם שצדדי' שטוס אדם לא ציין כן מדברין. סוף דבר פי' הרמזים הוא יפה צבוגיא והרב רבינו שמשון צמח מומי מפני שכתבתי לו שכתבתי ומש' לומר שמה אותה וכו' לקטו. שמקשה לעניין תיקון השצולה שנתן לעני שמה אוכל ענבים שהשניה שקצו"י צה מעשרות היא לקטו לא כפי אותה הקושיא הקלה שאמרתי לפירוש הרמזים ז"ל. או שאולי לדעת הרב רבינו שמשון אי' זה ספק ספקי' כראוי כיון שצמרת השצולה שמעשר יש הספק עלמו שיש שצולה העני ואין ראוי ומתחלה לעשר צדדי' שיש צ' שצולה עלמו של אותה השצולה. זה אני לומר באומר דהעטס וכמספק כי לדבר הזה כפי הראוי הייתי לריך להיות צקי צכל המקומות שזכר צהם ספק ספקא. כלל הדבר הרב רבינו שמשון פירש שמה שאמרו צמתי' ומש' לומר שמה וכו' שמקשה קושיא חזקה והיא לעניין תקון שצולה העני שמה אוכל ענבים. ועל פי זה הפירוש צמרת הקושיא הוכרח לו להמשיך פי' כל הקושיא כפי דרכו עם כל אחת הדוחקים. וכפי זה מ"ש:

וכשיבא

לעשות תקנה לגדיש וכו' הוא מקושר יפה מאלד שצמרתה לפי הרמזים תיקון שצולה העני ותיקון הגדיש כוכר צמרתה וצמרתא כי מעטס תקון שתייהן הוא דהיי ספק ספקא צמתייה אלף לריך דלתי מועיל עמאל דספק ספקא לתקון שצולה העני אם כן גם לגדיש לא יועיל ולריך לדעת האידן יתקן אותו לכ"א דע לך שהיקומו הוא כך וכך:

ג הדקדוק שדקדק כבוד תורתך צמה שכתבתי הרב רבינו שמשון למחן דאמר אין צילה וכו' אם הוא דקדוק הרי הוא נוהקן מאלד על פי דרך זה דלמחן דאמר אין צילה הוא ספק ואפילו הכי אי אפשר לעשר מתייה וציה דלא יועיל צכאן ספק ספקא:

ד עדיין קשה הקושיא שאמרתי דלמה לא פירשו לנו זה התיקון שכתב הרב רבינו שמשון לגדיש כלהו תנאי ואמוראי לכן ציאר לנו הרב דלתי כן אלף שדין הגדיש כצמרת צמרתה וצמ' כמו דין שצולה העני זה שכתבו שצולה העני תיקונה הלוי צאלו הצ' שצולים המזכר ומעשרותיה קצו"י צכל אחד ואחד מהן כן גם כן הספק שיש שמה כשאר שצולה הלקטו צדדי' יתוקן על ידי אלו הצ' שצולים ומעשרות שצולה אחד שצדדי' לריך שיקצו"י צ' אלו השצולים. והשתא כשהודיענו דין שצולה העני שהודיענו דין הגדיש דשקולים הם צמפקן ויצולו שתייהן וצלי זה אופן יהיה זה שכשיצא לעשר הגדיש שיעשר אותו ומפרכתה אחת חזן משצולה א' וכו':

ה תאמר אחת הדבר דכראה דיש הכרח להרב רבינו שמשון למה שכתבתי שתיקון שצולה הוא צאלו הצ' שצולים ובכל אחד מהן לריך שיקצו"י מעשרותיה ומעטס שכתבתי דכיו' שלא פירשו לן כלהו תנאי ואמוראי צהא מתי ומתי דמתי דמתי ומעשר שצולה אחד ונותן לו כיוונו נמי להיקומו של שצולה האחת כי היכי דמתקן שצולה העני דחדא ספקי' איכ' צמתייה הצל לצעני הגמרי' עלמו תנאי ואמוראי יש לשאל למה יהיה דין שצולה הגדיש ככה שיתקן אותה צ' שצולים ויפקיד מעשרות שצולה אחד והלא כיון שיש לו פרכתה יעשר אותה שצולה אחד של דלתי עזל צפני עלמה וכל שאר הגדיש צפני עלמה. לדבר הזה אומר שמשון חכמים שאם יעשר גם שצולה הגדיש צפרכתה קטנה של דלתי עזל אחי למעני ויעשר כל הגדיש צלי שיר צפרכתה הגדולה של דלתי עזל והא לא איפשר למחן דאמר אין צילה ומעשרותיה ותיקולתים הצל השתא דלתי מעשר אותה צפרכתה אלף צ' שצולים עזיד כדתייה ומתנה ענייתן כראוי. דמתייה התי' למתי דמתיין צדוכתי עוצא בעזר רצון הכרח כי היכי דלא אחי למעני:

ו שדבר גדול הרב דצ' אלינו צמ' שכתבתי לריך לעשר שצולה הגדיש מאלו הצ' שצולים מתי דלא משמע לן עד השתא כלל מהגמ' לכן הולך הרב לקצו"י צה ומסמרות ולהודיענו החדות המזכר וכמו שמואל' לנו מתייה יפה אחד ומאלף צמה על אלו חכמים וספק ג' מעשרות וכו' להודיענו דלאו דקס"ד עד השתא מהגמרא דלתי ליה לתקוני' מאלו הצ' שצולים אלף שצולה העני ואפילו הכי ליכא עליהו אלף ספק צ' שצולים ספק עלמה וספק שצולה העני אלף גם שצולה הגדיש ומעשר מאלו הצ' שצולים ומאלף שיש עליהן ספק מתי מעשרות כו': ולפי שלא לדבר זאת המתייה מאלו צמתי' המשתנה ומגמרא על ידי הרב רבינו

שצליס ספק תקון אוחה שנתן לעני וספק תקון פלגה וספק תקון חצרה . חזל ספק תקון חרבע אין כאן דאס זאל לקט נתן לעני אינה לריכה תקון חלל אוחה שצבדים לריכה תקון . ואם היא צבדים אינה לריכה תקון ומה שנתן לעני לריכה תקון עכ"ל .

הדגרא דברי הרב חנו יראה מצבאר שדחקהו השלשן המכר ומקומו ודחקהו חללוהו ומנחה שדריכותו וכדי ליטבס ולחילס מדרוש נדרש ומוסיף ונרע אם שלצקוף כפי הגלגל סתם ולא פירש טעם היות האוחה שצבדור לשונו ז"ל נקחם קלה דוחק: לשון הרב רבי שמשון עיי"ן נשאר הרשטון מהם היותר חזק ולא לצד נשאר כחשך הוא חלל אגדל ונחזק צדצ"ו , זה שער עשה היו לנו בשלשן הרב רבי שמשון מנערתו כל אחד צבצרה מוטולטים ולפעמים ועמים שאולים ולא יכולנו לקבול כל שכן עשה לדעתו טעם אוחה קצונו' מיידי כצונו' צלשונו ולא הזכיר ספק שצולה הגדים כלל . עם היות שהוא צללנו למעלה בקמוץ למה שאמר כמלא צאלו וכו' אמר ואם אינה צבדים אוחה שצולה וכו' חרוונה ומנערתיה יהיו קצועים צלחד מאלו ה' וקסה ח"כ שהוליא חולדים שלא כפי ההקדמה טעם גם מה שאמר חזל ספק תקון חרבע אין כאן וכו' . נראה מיותר ופשוט מאד :

והנראה לעניות דעתי לומר צבוכה הר"ש ז"ל הוא שודאי גם לדעתו ז"ל עיקר תקון ספק מנערתו השצולה השלישית הקצועים צכל אחד מהשמים היא שצולה הגדים וכמה שאמר הוא צפירוש למעלה . לא מנערתו חצרהה כי חצרהה עלמה קצועים אם היא מייצב מנערתו כגון שאיך לקט וכמו שכתב למעלה . אונס הר"ש לקח חמוחה צמין השלשה ספיקות תיקון חצרהה להודיענו שלעולם אין עליו כי אם ספק תיקון שלשה שצולים לא ספק תיקון חרבע שאם היה מונה חציקון ספק השלשה שצולים שצולי העני והגדים ותיקון עלמה היה איפשר שיסתבצ הצלחי מדקדק צעני ויחסצו שיש כאן ספק חרבע שצולים לעולם ספק שמים שצולי העני והגדים וצכל אחד מהשמים ספק עלמה ויארר עוד להחזיק דצריי שאם לא מנו כי אם שלשה ספקות הוא מנעם שלא מנו צכל אחד כי אם ספק עלמה וספק השמים מוחץ שאין למנערתיה מקום קצוע צללמס חזל ספק חצרהה שמונערתיה קצועים צללמה לא הולרכו למנוח ולעולם שיש כאן ספק חצרהה שצולים שלפי האמה הרי יש כאן ד אחד ספק שמה אין שום אחד ומסתיהן לקט והוא לא קצע צבאשוכה מנערתו אחד חצרהה חלל מנערתו צ' שצולי העני והגדים צכל אחד ומסתיהן מפני הספק חזל מנערתו של ז' או של ז' צו לא קצע אוחה ומנערתיהן כשסתיהן חזיקן לקט נשאריו קצועים כל אחד צללמה ואם כן עשה צבכרה ש' ספק חצרהה שצולים צלחד מנערתו עלמה ומנערתו ה' שמוחץ ובאחרת מנערתו עלמי לפחיו ואם האומר מלי נקפא מניה שיהיה הספק חצרהה או צללמה הרי הוא מפריש צכל אחד מנערתו השתי שצולים ומנערתו עלמה ומפני ספק הדר הרשטון שיש צכל אחד ספק אם היא שצולה הלקט איכה למיאר דקפא טוובא דלף על גצ דרוא מחוייב להפריש כל חלו המנערתו מפני הספק אינו מחוייב לתתם כעס לזוכים צהם דהיינו הלי ומעני דהמוליא מחצרו וכו' ודוקא חרוונה וחרוונה מנערתו הוא מחוייב לתת לכהן או למכור מפני חומר עובט הוא האוכלן שהוא צמיתה חזל מנערתו אחד ומנערתו עני אינו מחוייב לתת כי אם כדי שיעור שודאי שיש צאלו השצולים ואם הספק הוא צללמה שצולים אינו מחוייב לתת כי אם מנערתו כדי שלשה שצולים חף על פי שהוא מפריש כדי ששה שצולים ואם הספק הוא חצרהה שצולים ומחוייב לתת מנערתו כדי חרבע שצולים . להסיר ומקבול מדרך המסתבצ צזה כצמנה הר"ש השלשה ספקות לא מנה שצולה הגדים ומנה חרוונה תקון חצרהה לומר שמתקן חצרהה הוא צכלל השלשה ספקות ועשה אי אפשר להסתבצ שיש ספק תקון חצרהה שצולים והם חלו ה' וצבולה הגדים שאם כן איפה למה לא מנה אוחה הר"ש ודוק' אם היה מונה שצולה הגדים והיה מניה ספק תקון חצרהה היה אפשר להסתבצ דיש ספק חצרהה דעוסם הכי לא מנה אוחה ומקום דמנערתיה קצועים צה ולעולם שיש ספק צה גם כן מוצד השלשה חזל השתחא דרואה שלא מנה היא שצולה הגדים אין להסתבצ כלל . וכמלא אם כן שכתבצ הר"ש צבוק השלשן והעלה נמלא צאלו ה' שצולי צכל אחד יש צה ספק תיקון שלשה שצולים כוחות לתת שיעור למעלה ולעולה לומר דאינה פחות משלשה ולא יותר או חולי שיעור . וכמו לתת שיעור למעלה לא לתת שיעור למטה ולכן קיים צבוק החולדה שהוליא חזל ספק תיקון חרבע אין כאן וכו' מה האמר אמה הדר שיללמו מיידי שבות הספק חצרהה שצולים צמה שלא מנה הר"ש שצולה הגדים חזל עדיין קסה צלשונו שאמר דצר שאינו אמה והוא שיש צכל אחד ספק תקון חצרהה שהרי צללמה הם קצועים והיה ראוי להראש ז"ל למנוח השלשה ספקות כפי האמה והם שצולה העני והגדים ומנערתו עלמה ויארר אחר כך וספק חרבע כלומר ספק חצרהה מני אין כאן יתן העוסם לתקן זה אוסיף על הדרך המכר וחומר שלשיות עיקר כונת הר"ש ללמדנו דעה צמנה שצולים יש הספק להודיענו שמונערתו צמייב לתת לחל לוי או לעני וספק הוא צללמה שצולים ולא חצרהה הודיענו חזב דצר חרע מהענין והוא שהיה אפשר לחשוב שאף על פי שאינו מחוייב לתת ללוי ולעני כי אם מנערתו כדי שלשה שצולים סלריך לרקדק שיהיו כדי מנערתו שתי שצולים מהאחד ומנערתו כדי שצולה אחד מהאחרת ושאינו יכול לתת מנערתו שלשם מהאחד אם לא צללנו הליי חף על פי שאין צמונערתו קדושה עם כל זה מחוייב לתת ללוי חף שבו ולא להחלישו אם לא צללנו וכיון שמופני דל ספק שמה אין שום אחד ומסתיהן לקט מנערתו כל אחד קצועים צללמי חם כן מחוייב לתת אוחה צללמס ללוי ועוד כדי מנערתו שצולה אחד של העני מואחד שסתיהן חף על פי שיש דל ספק אחר שמה היא לקט ואם כן לא נקבצו צה מנערתו וכל השלשה מנערתו לריך להפריש מהאחרת היינו מטיים לייפון הראשון מפני שמופני לרדין הדין ככה כן מלד שמה היא אינה לקט וחצרהה לקט

רבינו שמשון ז"ל חלל גם מליחה חצרהה והיא אוחה שזכר למעלה טעם חרוונה מייב להפריש שמי חצרהה והמנערה והמנערה לא היו על חלו ה' שצולים כי אם ספק צ' מנערתו ולא ג' ואפילו הספק צאלו ש' הוא צמונערתו ולא חצרהה חזב דמניה הרב רבינו שמשון למיכה דקפיקות ופי' דהם ג' והיא היא אוחה מליחה שהחונס האריך צלשונו ומיכירו המליחה הראשונה שמהלכו למעלה על יד צפי' הגמול וכן חר ומזכיר מליחה שריה דמולאו צכל אחד ואחד וכו' ועד כיון הרב רבינו שמשון צפרט חחרומו' והמנערתו טעום ומיכנס למד דלף על גצ דהוי ספק ספקא אין לנו לסקל צהפרישה המנערתו דהיה אפשר לומר דדוקא חצרהה טעם צמונערתו מיתה לריך לומר ולהפריש צמונערתו שצופרנו חזל צמונערתו לא וצפרט צמונערתו עני לצלול זה האריך הרב צלשונו להודיענו דכלם הם שמים וצ' צהפרישה וכו' מייב דצמונערתו עלמס ליכה חלל חרע ספקא וצדליי דמייב להפרישם הכי מני צמונערתו הקצועים צכל חרע וחדלי מייב להפרישם חף על גצ דנראה דהיה צמו ספק ספקא : ומה שכתב עוד וקלה תימח כל עורה זה למה וכו' גם מה שכתב ואם היה חרוונה לו שצולה שודאי עזב וכו' קיטורו הוא מצבאר על פי דרך צבוד חורחך עם סלריך ארי להוסיף על פי דרכי שלפי מה שכתבתי כל מה שכתב הרב רבי שמשון הוא רמז צבדרי צעלי הגמול והוא צללמו התיקון שאמרו הם ואם כן הוא שתיקום צבוי על סלריך להציא פרכסה לתקן הגדים קסה דמהחלתו יעשה כן וכל עורה זה למה :

עוד כתב ואם היה חרוונה לו שצולה של ודאי עזב וכו' וגם זה קיטורו יפה על פי דרכי שלפי שאמר למעלה הרב רבינו שמשון שצולה הגדים אי אפשר לחקקה חלל על ידי צ' שצולים המכרי' ולא צצולה של ודאי עזב ומתעסם המכר וסיה איפשר להסתבצ וללמוד ומכאן טעם השצולה שנתן לעני לא היה יכול לתקנה צבאשוכה על ידי שצולה של ודאי עזב דמלי שמה הוא מוחץ וצכרנו דליכה למיחם שאם יתקן שצולה העני שצולה של ודאי עזב אחר כמי לתקן שצולה הגדים שצולה אחרת של ודאי עזב ואם נחיר לו צכך איכה למיחם שמה יתקן הגדים כלו צפרכסה של ודאי עזב צלי שיעור כלל ומשום הכי היה איפשר לומר דאינו יכול לתקן שצולה העני שצולה של ודאי עזב והיינו מציילי' עוד רחיה למה מונה שלא המכר זה החיקון צבמרח וצלמח לפירוש חרוונה' ז"ל לא קטיא דהיכירו התיקון היותר קל דצין הכא וצין חמס מציא צ' שצולים והם קביא חצרההו מהגדים ובכאן לריך אי שמהא ודאי עזב ולכן הזכירו התיקון היותר קל וכל שכן דמיהי האי חלל לפירוש הרב רבינו שמשון דלתיקון הגמול לריך ג' שצולים ומרצה צמונערתו ומספק וכאן אינו לריך כי אם שמים אם אינה דמיהי חום ליה לצעלי הגמול להזכירו חזל ודאי מנערתו דאינו יכול לתקן שצולה העני שצולה של ודאי עזב כפי זה אמר שאינו כן חלל שאם היה חרוונה לו שצולה אחד של ודאי עזב לא היה לריך וכו' וצמח' שמי' לתקן כל הגדים וכו' שצולה השיעור יתקן אוחה על זה שצולה עלמה ולא חייטין סכא דנפיק מניה חורבא כדלעיל דחמס דוקא איכה למיחם דלמח חלי מעשר כל הגדים צלי שיעור על הפרכסה שמתקן הגדים משום דצ' סכרכות לקט עשה מודלי עזב ויארר מה לי חרע מה לי חרע חזל צכאן שצכר לקח זו השצולה של ודאי עזב וקצע מנערתו שצולה העני עליה כשאח"כ יתקן כל הגדים ומפרכסה אחרת יטייר שצולה ח' וקצע מנערתיה שצולה הראשונה וליכה למיחם לחורבא כי היכי דליכה למיחם כקצוע מנערתו שצולה הגדים צ' שצולים המכרי' חמו שספלים הרב וכן כשיצא לתקן כל הגדים וכו' ואם כן מה שכתב צבוד חורחך למעלה נקודרסם וה"כ שיש חקנה אם יש לו שצולה וכו' שפירש מונח על שצולה העני לצד ועל שצולה הגדים לצד וכו' . ואיפשר שכלכחלה אין לקמוץ וכו' נראה דלא נשאר הדר צהפיקות חלל הוי מוכרה לעני שסתיהן שצולה ח' של ודאי עזב דאי שריין ליה לעשר שצולה הגדים מנערתו אחרת של ודאי עזב נפיק מניה חורבא וכדכתבינא . וזהו חכי מדייק עוד לשון אחד שצולה לא שמה מיותר צלשון הרב רבינו שמשון והוא צויע' היה חרוונה וכו' ולי סיה לריך להציא שמים . חלו ה' חצרות שכתב הרב צלשון שולל הם מיותרות צודלי ומספקיהם היה לו צמייאר ואם היה חרוונה לו שצולה אחד של ודאי עזב מציא חמס מן הגדים וכו' צלשון מחייב דוקא חזל הכונה לומר שאין חלוק עשה צין זה התיקון לתקן הראשון חלל טעם היה לריך ג' שצולים וכאן אינו לריך חלל אחד של ודאי עזב ואחר מן הגדים חמנס צויע' למעלה דצולה הגדים אינו יכול לעשר אוחה כי אם צמחים הראשונות שקצע צהן מנערתו שצולה העני גם עשה שדין כן ואינו יכול לעשר שצולה הגדים כי אם מואוחו השצולה של ודאי עזב שקצע צה מנערתו שצולה העני : ולפי שכתב דוחק לומר שאין לו אפילו שצולה אחד של ודאי עזב קיים הרב רבינו שמשון צבדריי ואמר שמה הכי מני קאמר רבי יונה וכו' . זה נראה לעניות דעתי

צקצר והלך הדרור והוא צבוי על שריי הדיכים כמים ואומיים .
ועוד אחרי זה לא יכולתי מלט משא עורה השתדלות החפוש צקפריס אם צאלוי יהיה איפשר למולא דצרי חפץ צלשון המכר ולדעה אם נמלא צקפרי הראשונים . והאלדים חנה ליי פי' הר"ש ז"ל לקדר זערים ונראה מנונו צפי' טעם צקפרי הרב רבינו שמשון שלפיו היה אוחה הלשון שחמתיק אוחו צבני כדרכו צקפרי שהוא ולכן רחמי להעתיק פה לשון ז"ל ולצארו לעניות דעתי כי גם הוא לריך עיון וצדיקת ומחובו ימצא הלשון המכר עם שלצקוף עיי"ן חכי חושצ שהלשון הוא חיה טגהה צקפריס חף לשון הר"ש וכצבא לתקן חף הגדים אי אפשר לתקנו מיימה וציה וכו' ולריך לצקפ' לו פרכסה ומקום אחר ומנערתו כל הגדים חף מעל שצלה של לקט דשמה היא צהוך הגדים ואחר כך ומנהם אם שצלה של לקט צבדים הרי טוב ואם אינה צבדים אוחה שצולה שצבדים שאינה מנערתו חרוונה ומנערתיה יהיו קצועים צללמי מאלו השמים כמלא צאלו השמי השצולים צכל אחת יש צה ספק תיקון שלשה

שאלות ותשובות רבי לוי אבן חביב

לר"ך וכו' והציא רחמי מונחתי לכללותו שלא חזר בה סיום מקום . ונתן כחז ח"ל והצגם לזה החלק ונזכר בטעמא דמוחזי דתרוומה נטום דנעיק סירים היכרים וכו' . אבל כקובצ תרוומה כרי זכרי אחר שרי מעידי כל הכרי ואין לך סירים כיכרים גדול מה הרי אם כן ונזכר שאין לר"ך שקובצ מקום זלפונה וכו' עד כאן לטובו .

אמר הכותב הריני דן על הטעם תחלה על העמים ועל הכלכלה . ורחיזת הכלכלות יתקלקלו על נקלה , הטעם שכחז כ"ח חכר צנו' והיר"ט ז"ל הציאו נצטק' תרוומה אלא קיש לנו על כ"ח צ' תערוומה קוומי החוומה : **הראשון** טעמא חילתה ונכ"ח עיות עלינו לטון הגומי טכחז דטעמא דתחמיטין דתרוומה משו' דנעיקן סירים היכרים טלשון זה ודאי נטעמא דלשירים לחוד הוא דקשדין . אבל יגרסת הספרים צפרי ראשית הגז וצפרי' צכל מערבין דנעיקן ראשית טעמיה כיכרים וכן כתב רמ"י ז"ל ופרש"י צפ' צכל מערבין נטום דקריה רמומא לתרוומה ראשית דגך דתרוומה ונכל' טכסתחא מפריש תרוומה נעשירה צטעה שקורא עלי' טס טעהא כרחיט היא רחלל' טעמיה סירים . עוד דקדק בטמוך ח"ל אין צדצרוי כלום והואיל וצטעה קריאת טס אינו כיכר אינו תרוומה ואינו סירים ע"כ . והדבר צדור כטעם דהיכר צתרווימו צעיקן צראשית וצשירים ואדרבה עיקר הכר צתרווי כתיב מדקרי רמומא ראשית דגך . והכר צשירי' מנילא קחתי' מהכר ראשית וכ"ח הפך עלינו הטעמא , גיורי' צטומא ויציא צזרעא .

שנית יס להחמעם על כ"ח טלח טח לצו לרקדק צטעם טכחז דפטיעטא טלחין אנו זקוקי' לחותו טעם אלא למיד יס צריה . אצל לרידן דק"ל אין צריה צלאו הך דרשא לר"ך לסיים מקום . מה דבר פשוט נטקול הדיעה . וצפ' צכל מערבין מפרש ציותר דמיחי הא דכרי' הריני מערב צלצחות כל הטעם רליתו אלך וכו' ר"ס אומר עירובו עירוב וחכמים אומרים אין עירובו עירוב . והינין צה דחא טעמיה לר"ס דלית צרי' פירו' צתוקפתח גבי לוקח אין מצין חכמים ומפסיקן צריחא דעירוב ר"ס אומר אין עירובו עירוב . רבא אחר טלחי הטם דנע' ראשית טעמיה כיכרי' : פרש"י ז"ל טעמא דר"ס ציין לאו נטום דאין צריה ד"ס צריה אלא נטום דקריה רמומא ראשית וכו' . הרי עשרט טלח חקק רבא לדיוט ראשית אליצ' דר"ס אלא להעמיד צצרתו ד"ס צרי' ולא חיפך אצל אם כאמר דלר"ס אין צריה מלותו טעם כאמר היין טלח נכטיים צו מקום ואין צריה צכל תורה כלה ומינה דלרידן דק"ל צדלורייחא אין צריה צלא דרשא דראשית לר"י לסיים מקו' וכן כתב הרמב"ם ז"ל צכלכו' מעט' ופשיט' טלפי טעם זה דאין צריה אין לחלק מה טחלק כ"ח דאפי' בקובצ מכרי על כרי אחר אי' צריה צכרי שקובצ צו . עוד כרי דלצילו לר"ס דאמר יס צריה אין אנו זקוקים לטעם ראשית ולא חיישי' ליה . דחא רבא גופיה חסיק הטם וחי צעית אימא דקדחני אמרו לו לר"מ אי אהה מודה טעמא יצקע הטוד וכו' ולהך נטקקי' ודאי לא חיישי' ר"ס לראשית טעמיה כיכרי' כדמוכחא התיא דתרוומ' דתנן האומר תרוומה הכרי הזה צתיכו ר"ס אומר קרא טס דכפטעמא לית ל"י לר"ס דרשא דראשית ולטכריא קומא דרצ' הולך לדחוק דמחי דלמי צתובו הוי סיום דהאיכא קציצו וזה ודאי דוחק הוי צתובו הוי צו כדאי' צירושטמו : אלא ודאי ר"ס לטעמיה דחית ליה צריה ולפי' קרא טס ולא חייש לראשי' טעמיה כיכרי' ומינה דצבן לטעמיהו דלי' להו צריה הילכך עד טיאמר צלפונה או צדרומה . ודרשא דראשית טעמיה כיכרין אילטעיד לכדתיחא האומר כל גרמי תרוומ' וכל עיטתי חלה לא אחר כלום כדתיחא צפ' ראשית הגז . ואף סריטע ז"ל פי' צתחלה התיא דתרוומה ע"פ טכריא קומא דרצ' דלף ר"ס דר"ס ראשית טעמיה כיכרין וחכך הציא ירוט' וכת' עליז ח"ל פליגט סוגיא דירושלמי אהתיא דפי' צכל מערבין וק"ל כחידך טכריא דהתם דלא חייש עכ"ל . וכבר כתבתי דהך טכריא דהתם דלא חייש הוי נטקקא דרבא : וכבר הקדו הוסיף מעקרי' מחי קצרי הך דמפרטי טעמא דר"ס נטום אין צריה או משו' ראשית כזי' טהטעם מפורט צדצרי ר"ס ומצירו אי אהה מודה טעמא יצקע הטוד ותלכו טעיה הטלמוד יודע טלחין אותו טעם עיקר ודכותה צפ' התעוררו' וכו' וחדן זה על ע"פ הוי' כי רבא דאי כמקק' תופס אותו עקר . ואף צפרי' כל הגע נטקקי' הכי ח"ל הוסיף טס סתם טעמיה כיכרי' וכו' דהתם גרסינן צרה מדליחי רבא טעמא נטום דנע' ראשית טעמיה כיכרי' וכו' דהתם גרסינן צרה מדליחי אצ"י צתריה ועוד דהתם נמי נטקק טעמא כי הכא עכ"ל . כרי' משו' דהך טכריא צתרא נטקקא הוי צגיטין וצעירובין :

ועתה אורים . להחיר לר"ך ולר"ס . חריה אור כצודו עלינו . ויחיר עיינו , צעמור תורתו אמן .

כאמן צריה אהצח כצוד תורתך . הלעיר ל"י כצמחרי' יעקב ו' חצי זלח"ה .

חזר השאל ונקטה וקותר טענות העשירי וככוה אז כחו עתה להעמיד דבריו כפי אפטרות ידיעותיו וחכמותיו :

קנוי גבר צכללא צר אצחן וצר אוריין יחא ויחא צרה ה' יחא . הסכ' הטלם יל' . רחיתי קונדרס לפאת יס קלעים פורט צמלחמות תנופה . טוח נלחס כי יחס לצצו צאט יצא וצקופה מרכבותיו מרקדות אט פלדות כצדדות מדובר צו ומרבו טלופה . להטעי צחמה חנואה דרצ' דרך לצצ אפיק טפה ועייל טפה , טפחי לר"ך משיצ דבר לירות ולהצר קט ותצן אצן ואצן איפה ואיפה . ומתצות הטצלים הנוצות כהקצות אציוני לטיפה ונלכל גדיט קדיט צכקפא כקף לר"ך צעליל צליל חומך פרוי למלכל ועלכו לתרופה . בכפול צהם צתחלה . כפטי כצחלה וטחלה עגלה ערופה . כי יומלא חלל צחלל לצי אף חחי קצרי טריח טרופה . על דבר דהקף הטמלא צפי אמתחת עשויה לכחט לצ טעור כפטי טיפה . חצעי חציו ולא צריך חריך תרתי טצלי וכן ומה פלפלי טמא חריפא . מעלה טעם כקיעור כצבן טעם וכירה טאיכה גרופה , טפחי צמוחי יקדתי אצן אצן צחן פכת יקרת כל אמתת אלוה . לרופה . זה סיני טען כלו וכו' אורייתא מרתחא ליה לטווי כיחליה טפרא וסיפא אחר מן טטרפיש וצידו דלפה . וצהר מורייה כך עושין לצצו לו"יה ויי טכירכ טהוא יטן על וטמורתו איט חר הצית חוצמו צורוע חטופה . וחת ככותו טועל וכטרפה לטרפה . ואומיין עלם אטריחם רלשוקים טקדים על אונס טינה חתקיפה מטא לטיפה , אף כי צקפר ומלחמו' ה' כל ומעיני כפטי ככספה . צעד החלון כקספה ללחוס חת ומטל אין עיק ואין כוטל לקצב אלפא . חומריה וריחיה פקחי לצא וצוריני דעיני דככייה חריפא , ועל כל פנים כלומים פטעי אהצ טעור לצ חת וצצו צקופה .

אמר הכותב הכתוב קצב עלי חוצה צחק המוסר והאחצה להטיצ טפונה הלח הוי כחוצה על ספר הטי' אולי ישר יכער וישר חיליה לצקווי קליה וצקלות יחי' התכללות לכללות התפעלות ידי ה' יטכון כירח יטכון יצדנ צבורות ויין ערבו ויחלו לר"ך דרבו ומתקים חכו ויהי צלם סכו . על כן אומרת יצברו ויחלצנו ג' דיני' צלו צכלל דברי מייסדים דרים צמקום צינה צעדי עדים טקדים . וכ"ח טכז לו ס' ז' יד' אל ארץ רחצת ידים , מוחוס יצבר לכ"ח כי הטענות הראשונות והאחרונות אשר צחלומי כקצבו על דלחי פו האמת טעצנו . וכן דצורי ומטא טלחתי אטס לא יליט ומעלה האמת לא יקצבו :

הדין הוי טבח צדצרי הוא מה טכחצתי צקושיח חחי טככל טבלת מה' טצלים יס טקפ הוקצבו ומעשרות טבלת העני צראטה או צקופה צלפונה או צדרומה כרצנן דחית להו הכי צפרק ג' דתרוומה ע"כ . וכ"ח כחז צזה דדוקא כקובצ ומעשרי' צכרי עלמו וכו' אצל כקובצ ומעשרי' מכרי לכרי אחר אינו

שטלה צפרי עלמס ומענדק שמעשרות עם הקרי ע"י מירוח ובמפריש מונה על שבלה צבדריש או על עלמס או מפריש ומפריש על חיות או אישכא ע"כ . עוד כתבתי כיולא בזה בחלק סג' שארי קוצר שמעשרות שהוקצבו צדיק נקיים ומקום הרי הן כמפוי והן פטור גמ' שראויי לכהן , וכ"ה חילק בזה וכחז נקוט' ח' ח' ג' גם זה אינו כן צבירי שאלף על פי שקצב מעשרות הכרי האחר בזה הכרי הרי כל חלקי זה הכרי חיוז נקראו ולא פטור . ומה שאמרנו קרא שם סו' לעיך שהכרי האחר סו' ומחר צבכיה מיד וכו' אבל עדיין לא יש פוס חלק בזה הכרי שנה' עליו שמו' מעט' ונקר' פטור' כי גם אחרו מעט' צעלמו שקצב כלך חייז צמעקר וכו' צמשל שאם המעט' הראוי לכרי הראשון הוא ט' עמרים לריך סיפריש ' וכחש' עוד צביה ע"כ . ובחלק סג' האריך וכתב וז"ל והמעט מצולר שהרי לרי' להפרי' מאלן ומעשרו' שיהיו דמות למעשרו' שיהיה מפריש ומכרי הרא' צעלמו . ואחרן מעשרות וכו' לא היה כשאר עליהם שום חיוז ועתה כשמפריש אותן ומעשרות מה הכרי שקצבו צו חס אינו מפריש כ"א כפי שייער המעט' שהיה מפריש וכו' הרי עדיין כשאר עליהם חיוז המעט' הראוי לאחרן מעשרו' וכו' ולכן כשיצלה להפריש וכו' לריך סיפריש ' שא' הוא מעט' על כל ס' והט' הם המעט' שקצב ע"כ :

אמר הכות' הדי' דין חמה שהצב לתקן כרי טע' צו ל' סלין מוקום אחר אינו מפריש ט' הראוי' לל' צמקומס אלא ' הראוי' לק' והטע' המחוי' לפי שהמעט' א' מכלל ' יש לנו ללרץ מה שמפריש עם הכרי האחר ובמפריש ' על ל' כללס ממה ומפריש מכללס ' והיינו א' מכלל ' אצל חס יפריש ט' על ל' כללס לט' וט' אינו פטור' לט' דה"ל א' מכלל ' יא' והוא מועט צמעטות ולדעת הרמב"ם ז"ל פ"ח מועט' הכל עובל כמו שחלק את המעטות ולדעת הרמב"ם ז"ל ר"ע ז"ל מועטותיו ומתוקניס ופירותיו ומקולקלי' שקלסם תקן וקלסם עובל וכן כתב ר"ע ז"ל צהיח דכלכלות צפי' חירושכלי' שהצב שם ח"ל ועוד י"ל דה"ק חס יקצ' חד למעט' עובל ' תאריס יפריש עליהם תאנה ומקום אחר לריך למיכס חר' לק' דלא נכתבו כל ה"י אלא הט' שהמעט' דינו א' מ' ומול' טע' שם תאנה א' שאל נכתקי' והמעט' טלה עולה א' ממה שצבלו ע"כ הרי מפוי צבירי שאם הפרוש ט' על ל' הרי מועט צמעט' ולא תקן כל ה' כמו שהפרי' א' על ' דהרי א' מכלל ' יא' וכן ט' על א' מכלל ' יא' הו' דר"ל ' יא' פענו' ט' לט' והו' הפך ממש ממה שהצב כ"ה שאם מפריש המעטות הראוי' לכרי האחד לצד קרא שם והכרי האחר מותר מיד דהא דה"ל ליח' דה"ג הכרי ומקולקל אפילו חס הפריש כ"ש צקריח' שם . גם מה שכתב כ"ה שהמעט' שקצב עדיין הו' עובל בכל חלקי הכרי אינו כן דמעט' גמ' הוא חס ומקוייס מקומו מותר לכהן . ולא ידעתי מי הכניס את כ"ה צחותו העטס לחלק אל המעטות שמפריש או שקוצב שאינו מלרפס עם הכרי שצב למתיר . ומאלן פנ' ליה למר' שרירך להפריש מעטות שהיו דמות למעטות שם מפריש מן הכרי האחר לעיך החר המעטות ולמה לא נאמר שיש דמות . גם להפריש הכרי האחר שאינו כ"ה א"כ יפריש או יקרא שם על מעטות דמות למעטות שמפריש מן הכרי שמפריש א' מכלל ' והכל מתוקן . והלא עקר תורס ומעט' צגרון כתיב ולא הסיח' חור' למרוס אלא מן המוקף כאלו הכל גרן א' ואף כשהורס שאל מן המוקף כגון צמקומו' שהתירו חכמי' אינ' צדיענד דמהי' י"ל שהמעטות שמפריש והכרי שצב לתקן הכל צכרי אחר והוא הדין בקורא שם שאינו קורא שם אלא על מעט' שלם שמתקן את הכל כאלו מפריש מן הכרי דהא איחקש מתסצ לתורס כדאיח' צירוש' . ואם לכל אלה לא שם כ"ה לצו האריך הקב' שכלך המעט' שהכרי יהיה מותר צבכילה מיד והמעט' עומדי' צעבלן וסיכן עליה עובל סיפער חס אחרים והוא צבירי' והוא דה"ל דה"ל המעט' צמעטות פירותיו ומתוקני' ומעטותיו ומקולקלי' אינו ר"ל שסם עובל וכבר נאמר רש"י ז"ל מה צפרי' איש מקדש ובפרי' כל המנחות צאות מלה שפי' מעטותיו ומקולקלי' עובל ומעט' מעוררין וכן כתב הר"מ צמ"ל פ"ח מהלכו' מעט' שצחלק שכל עליו שם מעט' תקן פירותיו ואריח הוא דרביע על אותו חלק שהוא מעורר עובל דהיינו שם שרצה על המעטות . וגם בזה חס מותר על כ"ה שהוא מלמדו כמה עמרים אלא איש חילן לרמות ולא לדתוס דרשויהמתוכו' יוכ"ס מ"ח קולות גדולי' צחפור עובל שסם בזה מותר לחכול שצבל העני ע"י קציעות שם מעט' הראוי לשצבל עממה צמקומס חעי' שהמעט' עובל גמור לפי דעת כ"ה ומי יסמע לכ"ה צבירי הזה צבל ראי' צרוס . ולא די לנו זה הלעז' אלא שמאל' כ"ה ראיות צרוות כגודו ודחה אותם צהכל פיו .

ראשונה הביא כ"ה ההיא דשליה דעאי דהנן מן הנקוב על שאינו נקוב תרומ' ולא תאכל עד שילוח עליה תרומה ומעטות מוקום אחר . שהיא דעאי מודע' רב' לכ"ה ודחה בזה שאעי' שהפרי' תרומ' על תרומה עדיין לא הפריש מעט' על התרומה שהוא אינו מפריש מעט' אלא על האשאר מהתרומה וא"כ הרי הוא עובל למעט' ע"כ וצבירי' אלו חין להם עליהם מואחר שהליע כ"ה שמעטות כרי על כרי הן כשאר חלקי הכרי לריך לתקן כשאר חלקי הכרי ואין זה חיוז ישאר עליהם . ואם תמליח א' זה חיוז מלי' אריח על שאינו נקוב על הנקוב כמו היה לריך לתקן זה וכו' פסקא שכשהורס על שאינו נקוב משאר חיוז ובשחורס על הנקוב תקן לגמרי' . ומה שדקדק ב"ה ממה שהאריך לומר עד סיפריש עליה תרומה ומעט' שאולי כיון לומר שהוא עובל למעט' רוחה אכ"כ הלאה להפך ממש צבא ללמדנו טע' עליהם כל חמיוצ'ם ולא נכתבה כלל לא לתרומ' ולא למעט' כיון שהוא האנה שלא נכתבה אלא צבירי' וכו' לכרי האחר צהרסו וכו'ן שהכרי האחר אינו נקוב לא לטערי' וה"ל כאלו לא חרס כלל . ומה שהוסיף כ"ה לפנל' שאפילו מלד התרומ' חס הפריש הכל ציחד וכו' חין לורך למטע אחריו כי פסקי' הדיין חין ' ואלחן צבלפולי' כאלה אף חס יהיו שקוליס צשקול הדעת כ"ש צבירי' דמוקי' מן הסגרה דודלי' לא נקטבני סיפער אחרים והוא עובל . ואם יפנל' כ"ה כל זה ליסצ הקוסיח' שמתלסון המעטה מה יעס' צבירי' ר"ע ז"ל שכה' צחותה מעטה עלמה לעיל גם משאינו נקוב

ז"ל ומלכה תרומה שהחזקת הוא שאלף על פי קלח קיים צבירי קרא שם שהצבירי' דין זה קמוך לדין האומר תרומה הכרי הזה צמור שאלף חמר צבלמו או צדרומו קרא שם ואם לא עיין צמקום לא אחר כלו' נרי שצב להשמיענו שבלח קיס קרא שם דלראשון קמוך . אבל לפי' האחר חין זה עיך לזה שהדוס חירושלמי סו' שרירך להפריש מואתו לר וכדכתיבנא . ונראה לי דהא דנקט ה"א דתרומות צתרומת הכרי הזה צמור ולא נקטת צתרומת כרי זה צמוך כרי זה מוס' דהיא חלעריכ' לא צין לריש' צין לרצבן . לריש' דה"ל חלעריך דהפילו צבכ"ג קרא שם קלח נכתום ראשית ולא שפריס כל עקן מכרי לכרי דשפריס שצב' להסיר כיכרין הם וכדברי כבוד תורתך . ולרצבן נמי חלעריך דהפילו צבכ"ג שכתבא כהן לחכול חס הראש' י' ראש' שפריש כיכרין וכשצב' ישראל לחכול השפריס גם כן י' הכר אפ"ה לא קרא שם כ"ש מכרי לכרי שכשאוכל ישראל הכרי שצב' להסיר עדי' ראשית ח"כ ניכרת צמקומה .

ועכשו יש לדקדק צראוי' הכלכלות שגור כ"ה שמתס כרי צפי' שאינו לריך ליחד מוקום וכו' כיון שאלף זכרו הסנה . ועל חסס מוקולסל צכמוחק . יש לדקדק דכ"ג אינו כרי' אלא מכלל שאלף זכרו הסנה . וכבר ראה ב"ה טע' למחוקות לדמות שאלף זכרו הסנה לפי שקמוך על ה"א דתרומ' והולרך כ"ה לדמות' צקש דלא אישר חילן למימר הכי דוקא לצעלי' הסוס' וכו' וכן לו י"י כדצירך ידידו לא ראו' לכחצו כרי' צפי' , כל עקן טע' לרון הרצה כדצרי כ"ה דודלי' אישר חילן לדחוי' שקלר הסנה צדין הסיוס כמו שקלר צכל פרעי די' המעטות ולא זכר אלא המלות שלרי' לרון צסם חס' שתיסן מעטות או הרשוקס לצד ושאר הדיין כ"ה צמקומו . ומה שכתב כ"ה דלא אישר חילן למימר הכי היא טענה והטעם גדולה על כ"ה דלא אישר חילן להקל ולהתיר עובל צמתיס צקריח' שם צבל קיסו מוקי' כמו שפוטס ב"ה שמתיר חילן להקל ולהתיר עובל צמתיס מעטותיהם צצבוליס שקוצב צסם . ואף לצעלי' הסוס' חין לשמעו צכ"ג אלא צריח' צרוס . אבל ראי' לא זכרי' הסנה אינה ראי' ומי שאין לו פה צפני הצריות ידחה בזה שקלר הסנה דלאו כי רוככא הוא לצבצ' כל די' המעטות צכל מס' ומסנה , וכבר הרבי' כ"ה בזה והסצ לימר ממה שהקט' הסוס' על רש"י צמעטה ר"ג חקניס מלדל קצב מוקיס ללפוטו וכו' אלמ' א' דרך הסנ' לקל' ולא נערת בזה כלום חר' דלדמות' לן מהסוס' קיען מרש"י ז"ל דעכ"ל לרש"י שקלר הסנה צכך . ועוד שלפי' האנות חף מהסוס' חין ראי' שהסוס' דקדקו מר"ג עלמו שאלף א"כ צלפוטו או צדרומו שאלו סיה קוצב לא היה הסנה מקל' ומשמיע זה מדצרו' שה"ל לקרר דצרו' כמו שאמי' דמעט' היה חבל לעיין הכלכלות לא היה ולא כברא אלא למט' נכה חס אחר כך וכך מה דינו ואינו עונה אלא המלות שצב לרון עליה' . דהיינו מעטות ש' זו צו ושל זו צו א' חמר' שפיס לשון ראשון או לשון טעיס' גם מואת' שדקדקו צפי' כל הגט אינו כ"ה דהא פשי' שאל קר' הסנה ד"כ' לימני' שמתיר חילן להקל יין מצין הסוסיס קורא עליו שם ומחל וסוח' . ומדאיכפל דומי' אומ' צו' לוגין שא"כ עמיד להפריש הרי מן תרומ' ועטרה מעט' וכו' ומשמע דקרי' חקון אורי' לן למכר נמי צבלמו וכו' וכדפרי' צכל דוכח' מלי' שיי' דהאי שיי' . ועוד שאל דקדקו הסוס' אלא לצבי מעט' שני אמאי לא חכי' צלפוטו כמו צפי'פ דתי' צבי דמאי מעט' שני צלפוטו וכו' ולענין מחלל על המעות כדצמקומך .

עוד הביא כ"ה ראי' מוקי'פ דקחני כולס' צצרת' קרא שם ופנל'ת צחכמה הלסון ע"פ פסק הרמב"ם שאם אחר מעטות כולס' צצרת' צבלפונה צככו' חירי'ה מעט' מעטות שתיסן צלי' דוקא ולי' חמי' צלפוטן צככו' הרבות משמע שקצב מעטות זו צו וזו צו וכיון שהדין הוא שיעטה כפי מה שירלה צלי' משני החוקות משמע דלא יחד מוקום ועממ' מוס' דלא לריך ע"כ . ודקדוק זה אינו מכיר שאם אחר מעטות כלכלה צצרת' צבלפונה . יש מוקיס לפי דה"ק מעטות כל כלכלה צצרת' והיכן צבלפונה וככו' חירי'ה אינו עוזק חל' כלום דאלת"ה אלא לפונה י' ככו' חירי'ה צמלת צצרת'ה ומקסי' לך אלא דה"ל כל כלכלה צצרת'ה קאמר וכן כחפס הרעצ'ס ז"ל צפי' מעטות כל כלכלה צצרת'ה ועל כלל כוכס כ"ה יש להקשות שאם אותה דכלכלות יחא' ליה למר' משו' דלא לריך לפי שהן צ' כלכלות האריך ימלי' ידיו צהיח' דלעיל מינה דהנן סו' לו תאריס של עובל וכו' אומר מה שא"כ עמיד להפריש וכו' ולא זכר צבלפונה וכו' אלא צפי'פא צבי מעט' צ' של דמאי' . והסס תאריס צמגורה או צכלכלה אחת הם וה"ל לפ' צלפוטן וכו' וצהיח' דכותיס נמי יש להקשות כה"ג שלא הזכיר כלל צלפוטו או צדרומו וצכלי' א' מיי' . אלא דדלי' מכל חני' סמעי חין ראי' דרי'ם הם דהיא דכותיס' צבירי' ר"מ היא וסכי' איח' צחוספת'ה צדיח' דרי'ם לא דרי'ם ראשית שפריש כיכרין ואית' ליה צריח' ולא חייס לבקיעת הסוד' ויודיך דכלכלות ר"מ היא דמאי' צמגורה הפוס לשון ראשון וכמ"ש צירושלמי צביחו' הר"ש ז"ל ואיך דתכאריס דצבי' צבי' סממ' ר"מ כדלעיל מינה וכדצרת'ה דלא צבי' סיוס מוקיס הוא דמלריך צבי' מעט' טבי' צבלפונה או צדרומו צבי' דמאי' מעוס מעלל על המעות קחני' הכי דמשמע דלכ"ע אינו מחלל אלא חס' כן סיוס מוקיס וכדצרי' חתוק' ומרש' ז"ל . ועל זה דקדקו הסוס' שאם כפי' רש"י ז"ל דמחל' וסוח' סיינו מחללו על התנות קפס' חין מחלל ולא סיי' וקיס' ופירשו דמחל' דיחל' עתמיל' אינו מוצב אלא לחלל א' פשה כיון שאלף סיוס . וכ"ה יקיס' וחלל' ליח' דכותיס' ודלי' לא מעט' וצדין הטמעות עסקי' ותכן חין מעט'ין חס' סודלי' וסיוס מוקי' הו' צהפרס' גמורה עיין צמו' וצרי' ז"ל וצמה שכתבתי די להעמיד על צרו' וצבל גמורס שרירך סייס' מעטות שצבל העני צראש אחת ומ' השצולי' או צפוסה וכן צכל קוצב מכרי לכרי דחס לא כן חין צריח' ולפחות צ' השצולי' מקולקלות ולא חקנו חכמיס שידמע צ' שצוליס לתקן שצבל העני כ"ש שקרוב הדיר שאם לא סיוס מוקיס לא קרא שם כלל ועצלת העני עובל גמור וכמ"ש לעיל :

הדין סג' שצב צבירי' סו' מה שכתבתי שם צקוטי' סו' שאם יערה כל

שאלות ותשובות רבי לוי אבן חביב

נקוד על הכבוד דהנן יתרום ויתרום טמן דרין אינה תרום אלא לא
תמו לה חכמים אם אינו לא כהן חבי כיון דעמוד נדחוייהא עביל . ואם
לרנני כבוד תורחך בלאו הכי שריא שארי נחקה . ואין לומר פלפולים על
העשרים שלא צא לקחם אלא לפרש .

לגות הציא כ"ח דברי החומ' שנפי השולח ודחה שלא ביות החומ' אלא לומר
שליך להפריש מעשר על מעשר כמה פעמים וכו' . ותמתי אס נחפיק
צוה כ"ח דאם כן העקר חסד ודברי חז"ל וייהו יכול להקין ספירש עליה
מוקוס אחר אלא ספירש גם עליו מוקוס אחר ומוקוס אחר ומוקולקל וכו'
פ"כ . הרי שלא זכרו אלא תקון הכרי וע"ז אומר וייהו יכול להקין ספירש עליהם
מוקוס אחר . ועל הקין ראשון של המעשר חז"ל אלא ספירש גם עליו ובכלל
זה לפי דעת כ"ח אין שום חרוש שלפולס עושה כן כל המפירש מוקוס
ואחר והחדש שהוא מעשר על מעשר כמה פעמים לא חכר . ויקשה עוד על
זה חסד ואחרון אחרון הרי לא חכר רק תקין ח' שהי' שום בכל המוקומו' . אלא
ודאי תקין זה שמתקן המעשר פעם ראשונה הוא חרוש דבעלמא אין לריך אלא
באן ומפי הספק וכיון דמפני ספק היא' י' צבחה כמה פעמו' שיש
ספק לעולם וע"ז חז"ל ואחרון אחרון מוקולקל דהיינו הספק שהציחו
להקין ראשון למעשר . אבל לרנני כ"ח אין צבחה פעם ראשונה פעמים אחרות
כי אפילו צורדי עושין אותה שמה יאמר כ"ח כי סני י' שליך לעשר על
המעשרות מוקוס אחר זה ומפי הספק ובכה זה הספק י' כמה מעשר ואינו
בדחה שהרי צבחה ספקות מעשר מוקוס אחר פעם ח' לצד אלא ודאי מה
שמעשר ואחר ומעשר המעשר אפילו הראשון הוא חרוש ומפי ספק ויש צבחה
כמה ספקות אפי' היה מיכה וצ"ח כ"ח כשהכל מוקוס אחר ג' מלת אלא קשה
לכ"ח דמשמע שתקין זה הראשון חרוש חז"ל הרשבי"ח ז"ל בחידושו וייהו אין לו
הקנה עד ספירש עליו מוקוס אחר וייהו מתוקן מנה כפסך אצל המעשרו'
מוקולקלים ואותן המעשרות יש להן רמז כן תקנה ספירש עליהם מוקוס אחר
אצל ילעזר ליחסם לכהן וכן יעשה עד שלא ישאר אלא מעט עכ"ל ופשוט מתוכו
שהפירשה ראשונה היא מחדשה והמשך זה שליך ליחסם לכהן וכן יעשה וכו'
שלישית הציא כ"ח דברי הרמז"ם ז"ל שנפ"ו מה' מעשר וכחז שהיה יכול להציא ראי'
עודדיו אמנם שדברי הרמז"ם נראין בתחלתה כקותרים וכו' ולפי של"ע לכ"ח
לא פ"י דרנני ע"כ . והרן עם כ"ח להלכ"ס עיון דודאי יש ענות סופר שיש
מלת ולא מיוחסת צבחה שכתבו ולא מוקוס אחר דלרננה אינו מתקן אלא מתקן'
אחר והיא היא השגה שאילו היה יכול לתקן מתוכם כמו שכ"ר מתחוספתח
שנציח בקוף הדבר שאמרה קורח שם למעשרותיהן דמשמע מיכה וצ"ח לא היה
קשה לכ"ח דמתקן קבל מה סמך על המזין אצל זה ח"א בלא תקלה לכהן פי'
ש"ס לא היה באן אלא ספק אצדו פירות שמכר היה די בקריחה שם למעשרו'
שמועשרות ומנה נפסך מתוקן אס קיימים הרי כלם מעשרות ואם אצדו הרי הן
פזל מתוקן בקריחה שם זה ואוכל הכל אצל י' ספק אחר שמה אצדו מתקלמן
וכמאלו מעשרות אלו מוקולקלים מעט ומעשר מעורב"י כמרה צממשרות ואין
הקנה לתקנם מתוכם שמה מרנה צממשרות או שמה מועט צממשרות למ"ד
אין צילה דקי"ל כותה הלכך אין תקנה לתקנה אלא מוקוס אחר ואחרון אחרון
ירקצ כדברי החומ' בפרק השולח חזו מה שכתב הראש"ד ז"ל ולסוף ח"א אלא
שדקצ ח"א חזר צ"ה והקין פירותיו צבחה פי' אחר ספירש מעשרות פירות
שמכר תקין פירות אחרים שיש לו כשיעור פירות שמכר צבחה שיאמר הרי
מעשרות כן זה בלפניו או צדונו צבחה אס פירות שמכרתי קיימי' ואם אצדו
פירות שמכרתי או אצדו שכולאו מעשרות שהפרשתי עליהן עטל אין צדדרי כלו'
צממשרות שקבעתי כדרי זה ואותן מעשרות שהפרשתי על פירות שמכרתי יהיו
על כרי זה וכן אצדו מתקלמן יחבטלו דברי צממשרות שקבעתי ככרי זה לפי
הסגן וכמאלה הכל מתוקן דף אס ח"ל שאצדו מתקלמן אותו עטל צממשרות
כגד זה שאצד נעשה מעשרות לחלק מהכרי כנגד מה שכתבטלו צו דרנני
צממשרות שקבע ככרי זה פשוט וגם לפי תקין זה יש השגה על רנני ש"הל
לפרי שאין לסמוך צתקן זה על המזין ובחוספתח דמעשר שני אינו כן אלא
יהא קורח שם למעשרותיהם שיר' שלפי החוספתח שאמרה תקין כקל אינו קשה
כל כך שסמך על המזין אצל מה נעשה שתקין החוספתח ח"א בלא תקל' לכהן
מהטע' שכתבתי ועכ"ל דמשמע ח"א או לפי פי' לפירשה דקריחה שם לאו
דוקא אלא הפרשה מוקוס אחר . ח"א קריחה שם צתקן פירות צ"ה ובחנאי
ובדפרישתי' זה ח"ל פי' דברי הראש"ד ז"ל ואע"פ שנספר כתובה יד מאלה
ולא מוקוס אחר כמו צדפוס ח"ל שכל הטעות בהחלה האמרה יורה דרכו כי
סנה השכל נותן שלא יתקן אלא מוקוס אחר . גם הרצ עלמו כתב על החומ'
דח"א מיכה וצ"ח לא תקלה לכהן ומי' דברי הראש"ד דמתילתן ואעלעיתן
וקופן סותר' דברי כ"ח תקלה לכהן כדברי כ"ח מעשרות הללו מתוקקין הן צין שאצדו
הפירות צין שלא אצדו ואין לריכ"ס לתקן לא מתוכן ולא מוקוס אחר ולא
לתקן צה צבחה ולא לקריחה שם ככדחה מן החוספתח : ומדברי רנני אין ריחה
כלל ד"ל סמך על החוספתח ותקין המעשרות דבר קל הוא בקריחה שם
וסמך על המזין שכל המעשרות שיש צהם ספק לריך הכהן לתקן וכבר כתב
רנני צפ"ה מה' תרומות הדס מן הודאי על הרמזי' תרומתו תרומה ולא תחבל
עד שז"ל עליה תרומה ומעשרו' הרי שאף מדברי הרמז"ם ז"ל יש מודעה
לכבוד תורתך רמזי' חייח מן הודאי על הרמזי' מן הודאי על הרמזי' כמי לריך
לתקן וכל עקן שאין להציא ראייה מדברי :

אמר סכות חסד ומקלבת סורת כלכלות סללו להציא עתן כמה נחיות זה
קשה שכללן סכרחה שצור כ"ח שמשנה זו גזרה מלך סוח ואין מליחות
ששתי כלכלות יחי' מעשרות שתיקן זו צו : והא עשכמה לה צמוזר מעשרות
כלכלה צממשרות דהקן צפ"ח קרח שם ופי' הרש"ז קרח שם וח"א להפריש
אלא חזו על זו וחזו על זו . וכן פרש"י ז"ל צפ"ח דתמורה ופי' הטעם משום
דמדיהו צבחה מתיקני ובמדח דצורה והיה כמון חייב על חייב . והחומ' הסיכוי
דכיון דעתיך לתקוני מדריהו הו' כאומר מעשר קל ראשונה צבחה חזן מי' שישאר
צבחה עטל לתקן השנייה וכל מעשר עליו ועל זו ע"כ . ואם כן אף חזו כאמר
צתקן השכלים שתי שכלים הללו מעשרות כל אחת צממשרות על חכאי כך וכך
צו וכו' . ואף לפסק הרמז"ם שני פי' החוספתח כוחא דשכלים הללו כיון
שיש צהן ספקות הוי צבחה כלכלות שאין שוות שהפונה מתקנה הגדולי והגדולה
מתקנה הקטנה' ומי' שלא יתפייס צה יתרגם אותה ששטייר צפי' בראשונה כרי
מעשרות שניה ולא קשה מידי' . זה כתבתי להפיק דעתו של צבל צבחה אצל לפי
דמתי ח"ל לזה כלל שאני אומר דצבחה השכלים אפילו אומר מעשרות של זו
צו צבחה כך וכך מעשרות של זו צו צבחה כך וכך שתיקן מתוקנות דמתני'
דכלכלות ר"מ הוא דלומר דתמורה חפוס לשון ראשון אצל לרנני יוסי אמרינן
חפוס לשון שניהם . יש לנו לומר דע"כ לא קאמר ר"מ חפוס לשון ראשון
אלא בלשון הדיוט שאין כן מעלמו ש"ל בלשון ח' תקן כל הראשונה וסוד אינו
מתקן שניה והוא טועה דצד אצל לשון שתיקן חכמים כגון צתקן שכלים אלו
שכל עליון לא צו אלא לתקן ספקות צבחה ח' ח"א אלא שיקבע מעשרות כל
אחת צממשרות שפיטח דע"י שיו' אחר חפוס לשון שניהם ומי' למדכו שאין
קושיא כלל מהאי' דכלכלות וחזו לא מידי :

מעתה כל שצבחה צדן צ"ה הריני שחלק כ"ח עלי וצ"ח דיקך הלקיורה יורה
ידין ידיון על המעשרות המתולטלים היא מליחה יפה או המלחה וחלוס
דצברים צבחים ואם דצברים האלה אמלא מן צבייך רוב החפיקות והקושיות
יאלו מלפניך ואם ישאלו צהם קלת פריטים כאשר תלחה עלי אשיב צבחה ולא בלעז
כי גוי נכתי' למיכ"ס ולמי' למורטיס . וכתחו חרבותם לחמים . אך בלא רשות כת
לא אכריע דבריו כי רחמי' מהפעל כאשר קבלע ציחו אצין . כ"ח אס אדרות
דצדדיו קקן ואכין . האמרת כי תורה היא וללמוד אנו לריכין . כאס כאלמן
אצנת כבוד תורתך נושא דגלו ונסו . בכל מדה ומדה שהוא מורד צבחו
ובקלמוקו . הלעיר שמואל הוי :

לאט לוי לנן לוי ואילו . היה עזרה זכור עמרה קנקו :
צממשרו ואין אוקרו צלקעו . תהי אה' וקונכו על קנקו :
ואין תרדוף ותשיג אה' חכיו . רדוף ורדפו עדי ינוס כנקו :
ואש דתך צבחה תלח ומלחה . קלת קוליס שמוז גריש כנקו :
ואל תשמע חלוס לפטור עטליו . צמס מעשר צלי מוקוס יפיקו :
ואל תהיר עטל אה' אחרים . והוא עטל כמורסא עד יפיקו :
זכור כי דוד ואם ידוד לך הוא . אמת כיכר צקלמוקו וכסוקו :
וענו דודיו ובי דודיו צידך . לאות כי אה' מנת חלקו וכסוקו :
ולצו כל יקר חקר וציקר . מלוכך לך וסא אהל פרסו :
ומה חפלו צבחה רק שא"חו . צחיקו חק ידירות הוא פרסו :
ואחצו טוב ומועיל צך דצקה . אמת נפשו וצוה סון כמקו :
להיעיב אה' כשמועי אל שלמה . להועיל צבדדיו רס כמקו :

עוד תשובה להחצבר אל השולח צבנין דלעיל . ומהכא יאל לנו תורה תורה אמת
ועפיהו אנו חיינן וכל כי חזי מילי מעלייתי יחאמר צבחה ומדריש חכמים כמותו :

קנה ממורה טהור הדעיון . ומרות גם הוא יורה כפלגי מים בליון העומד
לנכ צחנס ומשפניו בליון . השלם יאל . וגם קדימות זכירות
ההקדמה שזכרתי והקדמותי זה כמה פעמים מרות ימים כי צבחהו קונדרסיך
בנועם ההלכה והדבר דומותי וכללומתי דברי וטענותי ככתומים עלי ימיים : ושם
גם עתה שמוספת צממשרות . לשורר צבחה : כמון דלומר כלל אלא כלל אלא
אומר שהנה ריחתי קונדרס כ"ח זה האחרון . רון ירון . נקרוח צבחה . אה'
הדיכ"ס ג' הנה כפלאו מומי וארבעה כי לא ידעתי מה היא הקנה שגמתי
ומה דק הישרה' ערובה צמחה המוסר וטמורה וצמקופ שהיה לי להציב לכ"ח המזין צבחה'
ושצ"ה . וצפ"ס כפי האחרונה והאחרונה רצה יקפדה צה' . וסנה צבחה על אחרון יחסון .
אומר שהקנה מצבחה גלויה חיל קרי צ"ה רצ היא מיש' שעה' כי העשק יסולל
חכס כ"ש מי שהו' הדיעו צממשרות מאלד עליה לומי שיגעת ולא מלחה דבר הגון
והשערה שהעצמות בלשון שהחמרת מאלד עליה לומי שיגעת ולא מלחה דבר הגון
וכפי האמת שבוזתה היא דבר קל מאלד לכל אי זה חליעיד מתלמידך כ"ש לחכס
שלים כמון וגם חזי צבחה כמעט לא פתחתי הספר עד שראיתי' וככתבתי לכ"ח
עם מה שהקדמותי לפרסם האמת צבחה שצבד ידעתי וידעו הכל מעלפולך וכי הדבר
הזה היה מתקן כעת חולי לצבת ח' זו ערדה וכל זה סקרתה בלשונתי הקלרה
צאופן היותר הגון ורלוי שאיפ"ש' לי כפי כמי וכי'ת צבחהו דברי לא די שלא
צבחה אחרם אלא שצקפת דרך להפוך אותם לרנני טעפות וטעות ייחסתי לרנני
שלא היה אומרם אפילו קל שבקלים וכונתם האמיתית ייחסת אותי לעלמן
ובצבחה בגליון ספקך . ואין לך עושק גדול מזה . ולא די כל זה אלא שהקדמותי
חקה שיש בלשון לא העצמות עליה כי אפי' שהיה אמת מה שכתבתי אומר
צממשרות וממעשרות המתולטלים הכך רוחה כמה יש צו מהפולס צבחה
תפנות הקוש' האחרת כ"ש שעדיי' לא נתיצבו צמקו' והנס נעים ורדים .
גולים עולים תחלה ואחר כך יורדים . ח"א לישב כל הלשון צמס פנים
צממשרות אה' כאשר הארכתי לצבחה צממשרות ועוד אצבחה צ"ה . ועלמר המעיר
מאלד

שאלות ותשובות רבי איבן חביב

יחזי חרומה על עמלה וחלו הארבע גרמי יחזי חולין מבל למעשר וכן יעמי
במעשרות ראשון ושני כי כיון שאין שום אחד מעשרות לקט אינו לריב לסכרי
חרומה ומעשרות זה סגולה סגולה על סגולה סגולה לקט מני צבולי העני
ואגריס כי כבר פירש חרומה ומעשרות ומעשרות הארבעה חלו השמים
ולכן כפזמי למעלה עיקר הארבעה סגולת הארבעה עקב עליה מעשרות צבולי
ספרי כי הוא לא קבע מעשרות סגולה העני צבולי מאלו הז' זולתי צבולי
אם הארבעה הם לקט גם סגולת הגדיש שאמר הרז רבינו שמשון בלשון
שמערתיה יהיו באחד מאלו הז' בהכרח אין פירושו לומר באחד מאלו הז' אי
זו פהיה אפילו כשתיחתן איני לקט דאי הכי ליכא צריה אלא רולה לומר אי
זו פהיה מהן סגולה לקט ואם שתיחתן איני לקט בראשונה כדצרי
עמון ככתב ומעלה סגולת העני דלעולם לריב זה הלא שיתנה בראשונה משה
ולא צבולי: ואף על פי שזה לא נראה בצדדי הרז רבינו שמשון ז"ל נראה לי
שהוא אמת ומוכרח * ולא הולך הרז להאריך בפירושו כי הוא מצוה לידע
שרשי הדון * הרי שלפי זה המשל אין שום קלקול במעשרות מה שאין בן צבולי
מן הנקוב על שאינו נקוב שחורם צלי חכאי הלא בחצו שחיו צבולי שיהיה שזה והוא
מצוה * ועל דברי החזקוני הויכוח להורות על הנלוז שכתב כבוד הורחך כי
פסקי הריבוי אינם יולאים בפלפולים לא חשיב יען כי איני רואה זכרון פלפולי
אלא דברים פשוטים ודי לי שכבוד הורחך תחזור ותראה דברי ודברך ולדעתי
שתהקו אוחס' גם מה שכתב צבוק ואין לומר פלפולים על המופרש וכו' כמי
שאוור טענה ומשלמה שחל מורים זה וגם זה מוכח הלשון * איני יודע מה
פלפול יס זכרון שבין שהוא מעשרין מן הנקוב על שאינו נקוב הרי אותו החלק
אינו חרומה וגם שופרים עמו חרומה על חרומה כי חרוב שחיו צבולי שזה
הרי הכל אינו חרומה והם דברי הרז רבינו שמשון ז"ל גבי משאירי נקוב
על הנקוב * ומה שכתב כבוד הורחך דללא הכי שריא שהרי נחקה אינו בן
שהוא אינו מעשר חרומה צבולי על חרומה על חרומה צבולי על חרומה חלל הכל
צידד כיון שחוצו צבולי שחיו צבולי שיהיה שזה והוא בן הכל עבל

גם צבולי דברי ככתבתי בתשובת הרחיה השניה שכלה מונה כבוד הדין
שכתבתי כתב כבוד הורחך דברי החזקוני ותמיהא לומר שהך חנה אם
כתפייסתי צחותם הדברים * והאמת כתפייסתי וכתפייסתי * ולעניות דעתי יתפייסו
אחרים: וכבר כתבתי למעלה שכפי המוצן חללי מראש דברך שכתבתי הדין
דין אמת וכו' שהך מוכים עם דברי ואם בן לפי זה גם על כבוד הורחך
משא יסוד הרחיה הזאת לשלל הסתור דברי וכפי זה אדרבה וזהפך מה היית
יכול לחמוי עלי ולומר שדבר יוחר קל ממה שכתבתי הייתי יכול להחסיי ולבטל הרחיי
היה והוא זה שכתבתי צבולי כשופרים שיעור המעש' הראוי לכל אותהמניי מפרש גם
עמו שיעור מעשר המעשר כדברי כבוד הורחך עלמס שאם המעשר הוא טי לריב
להפרי מעשרה כמו שנוסח בבל ונקוס ואם לא יעשה בן הרי לא תקן כפי הראוי
והדין וכפי הכוונת למעלה חלל ודאי שופרים המעשר ומעשר המעשר
ובמקום אחר היה מקפיק והכל מהוקק אומס זכרון עוד לריב לחזור פעם
אחרת ולהפריש מעשר ומקוי אחר על כל הי' ומעשר המעשר הוא אי ותשיעה
וגם על זה לריב להפריש עד כמה פעמים ואחרון מקולקל:

ועל דבר השגת הר"י אצרהסן דוד זכורנו לזכרה אומר שערדין קלור קלרה
יד דעתי העניה להצין אותה ולשצ לטובה בשלמות כאשר עם לבני כפי
הנמאל בכל הקפריס דרשים גם יפריס ולשצ צוחס זולתי ואירא שחנה קרא
לי משל הדיוט שאמר זכורנו לזכרה מאן דכית מן חירא וכו' גם כי אפילו
שבט אוחה כאשר כתב כבוד הורחך איני יכול לשצ אדרבה קשה לי זה על
דעתי דמר עובא:

ראשונה שכפי הנראה בכל לשון החסנה לא חשט הרז המשיג לקלקול המעשר אלא
לקלקול חרומה מעשר ורקצתה שלא כדברי כבוד הורחך בפירושה שחשטה לקלקול
המעשר מוכחא מילתא דהז ציס עליה דמר מילי דידי ומשום הכי דרש סמוכים
כאלו היו סמוכים דמשנה תורה ופייסנה דומיא דמילי דמילי דעבלי החוספות עלה
דהיא דפיי השולח ולדעתי רחוקים דברי הרז המשיג מדברי בעלי החוספות
הרצה מחד שהרי הם ז"ל לא חששו כלל לקלקול חרומה המעשר כי אם מתקן
המעשר והרז המשיג זהפך גם מה שפירש כבוד הורחך צמה שאמר ולסוף אי
אפשר שלא תרקצ שהוא כמו ואחרון אחרון מקולקל אין הלשון מורה על כך כלל
צודדיא אם היתה כונת הרז המשיג כהיא דעבלי החוספות היה לו לקדר לטונו
צמה האופן ואותו המעשר ספק ואסור צבולי עד שתקן אותו ומקום אחד
וגם הוא לריב תקן ואחרון אחרון מקולקל ואי אפשר שלא ירקצ משום אחר
עבל אלא אם בן וכו' ובסוף היה לו לומר ואי אפשר זבל חקלה:

שנית בפירוש שפיי כ"ח צמה שאמר אלא אם בן חזר עבל הז' ותיקן
פירוחי יס צו קושיא חוקה והיא שלפי האמת הרי הוא לריב להפריש המעשר
שקבע צבולי ושום ספק שמה פירות שומרי קיימי' ולהפריש ממנו חרומה מעשר
במשל שאם היו הפירות שומרי לי קאה לריב להפריש עשרה סאין עבל למעשר
עליהן לפי מה שכתב' וגם בן הכני יס צו לי קאה ולריב להפריש ממנו טי
והרי צ' שהפריש על הפירות שומרי אין שום ספק שמה מעשר ולא באחד שפירש
מהם לחרומה מעשר שצדדי הם מעשר על הפירות שומרי או על פירות הכרי
אבל צ' שהפריש מהכרי יס ספק שאם הפירות שומרי כולם קיימיים הרי הם
מעשר צודדי וחרומה מעשר שפירש מהם הוא דאי גם בן וגם אם אצדו כל
הפירות שומרי אין חשט שהרי הוא כמי שופרים מעשר מן הפעור על הפעור
אבל אם אצדו קלת הפירות שומרי הרי קלת מאלו הפירות שופרים מהכרי הם
חולין ומקום צמעת שפירש על הפירות שומרי כשיעור מעשר הראוי לפירו'
שצדו ומקום הפירות וקלתם הם המעשר והחרומה מעשר שופרים מהם
אפילו שפירש שיעור הראוי לכל הפ' סאם שהפריש למעשר כיון דאין צילה
לא

כרסך צבמי שאם מעשרים המעשרות הראויים וברי חשפתי כל דברי צמיא ונחצי
ולא מלאחי שהצרכי כי אם קניעה מעשרות ולא סם הפרטה כלל זולתי צמיא
אל מה שהצבתי על דברי כבוד הורחך שכתבתי וקשה שכל זה אינו שיה אלא לספק
לקט וכו' ככתבתי סם פליחה דעת כבוד הורחך וכו' כי כל זמן שלא הופרש מהכרי
לפי האמת חייב גמור נקרא ואלו חלם לריב עכאן הוא אם הופרש אינו נקרא
חיות זה אינו דיוק כלל שמיד פירשתי דברי וכתבתי ולריב להפריש וכו' וכן
כמה פעמים * עוד כתב כבוד הורחך זהה הם לטונו גם מה שכתבתי שהמעשר
שקבע עדיין הוא עבל ככל חלקי הכרי אינו בן דמעשר גמור הוא ואם מקריים
עקומו ויחסי לכהן עד כאן * אם הצבולים נוחנין לכהן עשרה גרעיים ודאי
שניתר לכהן ולכו מורים צמה ומפורש דצבולי כמה פעמים אומס אם לא
הפרישו כי אם טי גרעיים אינם נוחרים לכהן כי צבל גרעין וגרעין יס חלק
שאינו מעשר על הסגולה הראשונה והרי הם עבל * כבוד הורחך כתבתי בן
ופירש המעשר שקבע עדיין הוא עבל וכו' שכתבתי אי מצוה הוא לכל שרולי
לומר שיעור מעשר צמסל כל טי גרעין לצד עדיין הם עבל ככל חלקי הכרי
ולריב שפירש עשרה צבולים וכל זה לחלוק על דברך בפלפול השירים שחלקת
עוד כתב כבוד הורחך ולא ידעתי מי הכניס אותך באותו הטעם לחלק וכו'
כל זה גם בן ה' ומיין האומר שכבוד הורחך מפרש דברי צפירוש רחוק ורחוק
לא יעלה על לב כרי להרצות עליהם קושיות והייתי * וצמה שכבר כתבתי היה
די אומס אוקיף מעט והוא כי לא ייעתי צמי זה מקום כתבתי אי שום דבר
צמה מה שכתבתי אי הוא כבוד דברי כבוד הורחך צמסל השירים שהמוצן לי
שדברך הוא שאם נקבעו מעשרות סגולה העני צמה סגולה שאין לריב להפרי'
מהם הסגולה השני כי אם כרי שיעור מעשרות סגולה העני שיה טי גרעין
צמסל ומעשרות השירים צמסל שאם היו צמה סגולה השניה לי גרעין אחרים
וכבר הוליא מהם טי למעשר נשאר פ"ח שפירש מהם שמונה גרעין ועשירית
ועל זה חלקתי אי על כבוד הורחך צבל דברי שפירש צבולי טי גרעין
ומעשרות הראשונה עשרה וצמסל על הכשאר חס זין שפירש כל הייח גרעין
צידד זין שפירש העשרה צבולי עומס והאי צבולי עמון אצל אי יפריש פחות
מעשרה על טי אינו מקפיק חס ככפל דצבולי אלף פעמים ובסתלק כל תמיהות
כבוד הורחך עלי * גם מה שהרעיש עלי כבוד הורחך ארץ ונולאה צבולי שהרעיש
שפרט עליה שיה חרטה לומר שאיך עלה על לצי שהכרי יהיה מותר באכילה
מיד והמעשרות עומדים צמסל איני מציין אותה כי הכרי הראשון הוא מותר
באכילה מיד ומפני שכבר קבע יעשרותיו צבולי אחר צלפוני וכו' והרי הוא כאלו
כפרשו אומס אוחס המעשרות לריב' תיקון וכשפירשם שפירש כרי המעשר
ומעשר המעשר' ואם היה כבוד הורחך רולה לראות דברי הרי הם
חומרא * ולהרעיש העולם עלי הרימות קולות וקולי קולות לומר שאני מקל קולות
גדולות והכל זהפך מדברי * ואם מה שראיתי לכתוב דדין השני ואם הייתי
עצין דברי כבוד הורחך בשלימות עוד הייתי מאריך אבל לפי האמת איני מציני
שראש דברך שכתבתי אומר הכותב הדין דין אמת שהצד להקו כרי וכו' יחזי עדין
לכל שהך מוכים למה שכתבתי ואם בן הוא איני מציין ענין השירים שכתבתי
צבולי דק * עוד שאם אמת הדבר שהך מוכי' לדברי גם על כבוד הורחך משא
ייסוד אוחס השלטה ראיות שכלה מהם כבוד דברי וראחך צבוק דברך שלא
די שכל חשטה לישצם אלא שהסדלת לצבולי דברי אשר לכתב זה איני יכול
להאריך כאשר עם לבני ועם כל זה לפעור עלמי זבל כולם לא אורל:

פד שכתב כבוד הורחך על דברי שכתבתי צבולי חללה הראשונה אם היית
כותן לצ צבילוק שיש צין כשופרים חרומה ומעשר וכו' על כרי אחד
ששמיס ודאי עבל לכשופרים וכו' על כרי אחר ומפני ספק לא היית כותב
מה שכתבתי שכשופרים מן הנקוב על שאינו נקוב הוא חוצצ ששמיס ודאי
וחיוצו צמעת שיה ולכן ילדק לומר כל מה שכתבתי סם מה שאין בן צמסל
שלפנינו שהוא מעשרים צמסל וכתבתי ומעשר כפי החלוקות ודעתי
שלא נעלם וכבוד הורחך שטלוס המשל שסדרתי וקלרתי צו צמסלי שלא הייתי
לרי' לכך ובמה ראיתי להטליו להקל מהעורה ופרטו עד קופי ע"ל הדקדוק
הוא צמה האופן שפירש חרומה על הדרך שכתבתי למעלה עד וחלו הז' גרעיי'
האחרים יהיו חולין עבל למעשר יפריש אחר כך המעשר והכשאר צדיוק וכפי
משל המערה יפריש שלטים גרעין עשרים צבולי עלומס ועשרה צבולי
עלומס ויחסם כפי החכר ויחזר אם זאת הסגולה אינה של לקט והצרתה
היא של לקט הרי אלו השלטים גרעין הם מעשר וכו' ואם זאת היא סגולה הלקט
אין צבולי כלום * ואם אין שום אחד מאלו הז' סגולת הלקט הרי אלו העשרים
גרעין יהיו מעשר וכו' וחלו העשרה גרעיי' יהיו חולין עבל למעשר שני ומעשר
אחד מהז' גרעיי' הראשונים ומעשרה שהפרישתי יהיו צלפוני * וכשצבא להפריש
חרומה מעשר יפריש שנים מאלו העשרים ואחד מהעשרה ויחזר אם זאת הסגולה
וכי הרי אלו השלטה גרעיי' הם חרומה מעשר * ואם זאת היא סגולה הלקט
אין צבולי כלום ואם אין שום אחד מאלו סגולת הלקט הרי אלו הז' גרעיי' יהיו
חרומה מעשר זה הגרעין חולין עבל למעשר שני וחרומה מעשר של השני גרעיי'
ומעשרה שהפרישתי יהיה צלפוני לפיכך * וכשצבא להפריש מעשר שני יפריש
עשירית הכשאר צדיוק וכפי משל המערה יפריש ז"ך גרעין חיי' צבולי עמון וע'
צבולי עמון ויחזר אם זאת הסגולה אינה של לקט וכו' ואם זאת היא סגולה
הלקט וכו' ואם אין שום אחד מאלו סגולת הלקט הרי אלו הז' גרעיי' מעשר
שני וכו' וחלו הז' גרעיי' יהיו חולין גמורים ומעשר שני מהז' גרעיי' הראשונים
שהפרישתי יהיה צדיוק ומעשר שני מהז' גרעיי' שהפרישתי לזרם יהיה זה הגרעין
רולה לומר צבולי שנקרא עליו סם חרומה מעשר צבולי האחר * או צבולי אחר
וככה צמסל יעשה סגולה האחרת מהז' צבולים זולתי שפירש הז' גרעין
לצד שמה חרומה על עמלה ודעתי גרעיי' צבולי חרומה על צ' גרעין
הכרי ויחזר ואם אין שום אחד מאלו הז' סגולות לקט הרי אלו הז' גרעיי'

שאלות ותשובות רבי זיאבן חביב

לאכלס בתקון טעמי' כחשי' חזרתו אמנם התרומה מעשר לא יחלוקה
 סכפן וכו' וק"ל צעה שהזכיר הרב בבאן ומעשרות בלשון רבים דלף על צד
 דגם צד רצינו ומשם צד מיימורי זכרנו לצרכם כחז' לסוליא עליהן ומעשרות
 וכו' בלשון רב הסנה היה מפני שרונה למעשר אחד ושנים אמנם הרב רצו
 הצרכים צד דוד שכתב והרומה מעשר שנתן כראה שאינו מדבר במעשר
 שני כי אין צד תרומה מעשר ואם כן היה לו לומר ואחרו המעשר
 והרומה המעשר שני וכו' . וסבראם לי צום הוא אחד משני דברים
 או שאלוהי שמה שכתב הרב רצינו הצרכים צד דוד זכרנו לצרכה
 שזכר ומעשר המעשר יתנה ויאמר אם הפירות שמכרתי כלם קיימים הרי אלני
 מעשר שני עליהם ואם אצדו כלם אין צדדני כלום ומעשר שני הראוי לאלו
 הפירות וכו' הכל כמו שכתבנו במעשר ראשון ויפירש המעשר מאוחסם הפירות
 שהפירש למעשר שני ירקב ומספק וכל השאר מותר או יפירש על אחרו המעשר
 מעשר ומתקום אחר ירקב וכל המעשר מותר למה למה התקון לר"ך לעשות גם
 במעשר שני כחז' הרב ומעשרות בלשון רבי' ומה שאמר והרומה מעשר שנתן אין
 הכונה בכל אחד משניהם אלא באחד משניהם והוא המעשר ראשון או שאלוהי
 שאף על פי שכתב ומעשרות בלשון רבים אינו רומה כי אם למעשר ראשון וכחז'
 בלשון רבים מפני שלפי האמת צד מיימי מעשר אי' יש בכלן מפני הספק שמה
 כל מעשרים הם מעשר כגון שכל הפירות שמכר צעל הצדית קיימים או אין מעשר
 כי אם האי' שקצב צהם בלפוסם כגון שאצד' כל הפירות או שקלת אחרו האי'
 הוא מעשר וקלת האי' גם כן מעשר והוא קצוב צלד דרום הפירות כחז' צבל
 אחד מאלו השני מעשרות יש ספק תרומה מעשר ואין לורך להאריך הירך כי
 צד נחבאר בשלימות והשחא יצא מדוייק יפה הלשון שכתב ואחרו המעשרות
 והרומה מעשר שנתן ספק וכו' וכלל העולה כמו שכתבתי הוא שאף על פי שגם
 במעשרות יש ספק רומה לומר צבל אוחסם הי' שהפירש למעשר אין איקור מהם
 באכילה זולתו החלק הזכר למעלה וכל השאר מותר אוחסם תרומה המעשר
 כלה היא אקורה לכתן באכילה ומה שאמר שיתקן אוחסם אם הלשון
 הכתוב בספרים ולא מתקום אחר הוא אמש שאין הכונה לומר שיש
 צד הכנה לתקנה שלפי האמת אינו כן ואין שום תקן זולתי אחרו שמוכרי
 למטה אלא אם כן חזר צעל הצדית ותקן פירותיו וכו' אלא הכונה היא שאינו
 יכול לאוכלה צדית תיקון ויש שני מיימי תקון על ידי הכנה הראשון שאינו
 מועיל דלאי והוא מתקום אחד ואחר שאי אפשר לומר עליו שמועיל והוא מניה
 וציה ולפי האמת גם הוא אינו מועיל ולקוף אי אפשר שלא תרקב וכו' והטעם
 דאינו יכול לתקנם ומתקום אחר אף על פי שלפי האמת כראה דהוא הוא התקון
 האמתי וכמו שכתב בצד תורתך דומיא דהיה דפרק השולח הוא יכראה כאלו
 מפירש תרומה על מנה להקיצו ולהפסידו כי בכלן אי אפשר לו לאוכלה הוא או מה
 שפירש אחר כך עליה דאחרו אחרו מקולקל ואין לו לעשות כן בתרומה
 ולא דמיה להשיא דפרק השולח דהם צעל הצדית הוא דעביד הכי לתקן
 פירותיו ומטה הוא דעביד להפירש מעשרותיו ומה שאמר אחר כך מפירש
 מעשר על המעשר לא דמיה לאל המפירש תרומה מעשר גם הלוי
 בכלן מלטה הוא דעביד להפירש תרומה המעשר ולכן מותר לו אף על
 גב דאוחסם תרומה עומדת לרקיצה מפני הספק אמנם הכנה דלא עלוה עביד אין
 לו להפירש תרומה מעשר על מנה להקיצה וגם שזאה שמפירש הוא עליה
 עומדת לרקיצה והיא יותר נאוחסם שהוא מפירש עם כל זה אין לו להפירש תרומה
 לרקיצה כיון דלא מלטה קא עביד ואם כן ומתקום אחר אינו יכול לתקנה אמנם
 מניה וציה הית כראה לומר שיש לה תקן ולא תקון צפועל כי לא ידע צדאי
 כמה הוא המעשר הנוסף שהוא מערצב עם תרומה המעשר להפירש אלא תקון
 צדצור לצד שיתנה ויאמר שהוא אוכל כל אוחסם הקאה בצורת תרומה אם כלה
 תרומה ואם אין כלה תרומה שמה שראוי ממהנה לתרומה יהיה תרומה לצד והשאר
 חולין והוא צדאיור התנאי שטעה הלוי כשקצב תרומה המעשר והשולחו וכראה
 שאם היה חלק הספק מצור כגון שיש ספק אם חלה תרומה מעשר או רביעית
 צועל שיהי מועיל תנאי כחז' שאינו מעשר תרומה הכרי והתרומה בלשון לפוסם
 אף על פי שלא היה מפירש צפועל התרומה לצד אמנם בכלן שאין חלק הספק
 נודע כלל ואם צא להפירש התרומה צפועל אינו יכול אינו מועיל התנאי
 הזה וצום כרי' שחלק הרב רצינו הצרכים צד דוד זכרנו לצרכה על מה שכתבנו
 התוספות פירק השולח דלדידהו בהכרח היה לן לעימר דאשום הכי ליכא קלקול
 ההם בתרומה מעשר משום דמיימי צדהתנה כשהפירש המעשר כאלו היה הכל חיוב
 ואומר אם כל זה הכרי הוא חיוב הרי כל אלו הפירות מעשר
 עליו ואם קלה חיוב המעשר הראוי לו יהיה קצוב בלשון אלו הפירות
 והרומה המעשר בלשון לפוסם ובשאר כך מפירש מעשר אחר על אלו הפירות
 של מעשר לא כשאר שום ספק יוכל צאלו הפירות שהפירש למעשר על כל הכרי
 האמנם בתרומה המעשר יש ספק אם הרצה זה והמעשר מערצב זה או לא
 ואפי' הכי ליכא קלקול לדעת התוספות משום דהוא לא הרצה בתרומה מעשר צעה
 התנאי כי אינו קצוב עם תרומה אלא על הראוי ואם צענת שהפירש הוא מפירש
 כל מה שיש לו כן קצב אינו כקרא מרצה בתרומה אפילו אם יהיה אמת שאין
 לר"ך להפירש כל כן צפועל עיפ' מה שכתבנו הפוסם לצרכה צפרק כל הגט
 ומקומות אחרים דאפילו לדעת רבנן לא חשיב מרצה במעשרות צמחבין לאמוד
 יפה אלא צמחבין להרצות ובכלן אינו צמחבין להרצות אלא ללאת מיידי כל ספק
 והרי הוא צמחבין לאמוד יפה זו היא דעתם זכרונם לצרכה אמנם הרב רצינו
 הצרכים צד דוד זכרנו לצרכה קוצר דאינו כן אל דנקרא מרצה ומתעטם התנאי
 ולכן כתב ולקוף אי אפשר שלא תרקב משום ספק צעל ואם היה כתוב בספרי'
 דקוף צדית או אם לאמר שהוא היה צמחבין דלת יש לי פירוש יפה על פי
 הכונה והוא שכתבנו ולא מתקום אחר לא צא לשלול מניה וציה כי לפי האמת
 אי אפשר לו לתקנו מניה וציה גם כי התיקון התנאי אינו הלוי צכהן כי אם צדית

לא נודע אם היה מעשר או מהחולין ואינו יולא דיהא קאמר קרא תרומה י'
 ומעשר מן המעשר לא מעשר מהחולין והקלקול עלמו שאמר כיה שיש מעשר אי'
 מעשר מניה וציה הוא צעלמו יש בתרומה המעשר צכהן כפי מה שפירש כצד
 אחרת זולתי אחרו דלדידי עי' כיה דרי' הקושיא הזאה צעלמה איהא צמחי
 דמחז' התוספות פירק השולח ואי' אומר דלא היה ולדידי לא קשיא לא הכא ולא
 ההם דליכא לאתקיים דקצב לית מתקום וכמו שיצא צעמי' אצל על כצד
 תורתך קשה האי' והסם על פי דרך בקלקול המעשר שכתבנו צכהן ;
שלישית צפירוש התוספות שכתב בצד תורתך לדעת הרב רצינו הצרכים צד
 דוד קשה לי רוע עלי' (ומי) לומר שהתוספתא האמר תקון שאינו
 מועיל כלל צמחבין שיש צד תיקונים אחרים הראשון תקון גמור צד קלקול כלל והוא
 שיחזר צעל הצדית ותקן פירותיו והשני תקון צדית לתקנה לכתן אם חזר צמחבין
 שהוא הוא המקולקל לצד ;
רביעית צמה שגור כצד חורי' שאין תקנה לתקן אלו המעשרי'
 מחוכן אלא מתקום אחר שמה מרצה או מועט צמחבין צמחבין ק"ל
 למה והלא צעה קורה עם למעמי' מעשר כפי התוספתא קצב לו מתקום בלשון
 או צדדונו צין כקיימא עם לכלו צין לקלתו והוא יכול או מחויב גם כן להסתות
 צזה האופן אם הפירות שמכרתי כלם קיימים הרי כל אלו הפירות יהיו מעשר
 עליהם ואם אצדו אין צדדני כלום ומעשר הראוי לאלו הפירות יהיו
 בלפוסם ואם קלתם אצדו המעשר הראוי לאוחסם הפירות הקיימים יהיה צדדום
 אלו הפירות והמעשר הראוי לחלק הכשאר צאלו הפירות שהם טעל יהיה בלפוסם
 והשחא ליכא שום קלקול צפירות שהפירש למעשר על הפירות שמכר זולתי צמה
 שהפירש מהם למעשר עליהם שמתקום ספק שמה כל הפירות שמכר אצדו הוא
 לר"ך להפירש מאלו הפירות מעשר על כלם והרי יש ספק שמה לא אצדו כי
 אם קלתם וקלת מאלו הפירות הוא מעשר על הקיימים ונמלא שהוא מרצה
 במעשר על הטעל אשר לפי זה הקלקול הוא במעשר לא במעשר שהארצה
 במעשרות המעשרות טעל והפירות מתוקנים וכל הכשאר חוק מואוחסם הקאה הוא
 חולין או מעשר ואם כן איך טעב כצד תורתך הלשון בהקדמה שאינה מוכרמה
 האמת שגם בתוספתא לר"ך עיון צזה וכמו שיצא חלה הקושיא האחרונה היא
 פחה פחות כפתחו של אולם להכנס צו ליטב דצרי הרב רצינו הצרכים
 צד דוד זכרנו לצרכה שלא חשש מקלקול המעשר אלא מקלקול
 תרומה המעשר שלפי האמת אין קלקול במעשר על הדרך שכתבתי
 אלא בתרומה המעשר הוא הקלקול והוא צדית תקון צזה האופן צמה הצדית שמכר
 הפירות שהם ל' קאה צמחבין מערצב אחר המעשר שהוא עשרה עליהם וגם
 קורה עם למעשר זה המעשר כלו או קלתו וקצבו בלשון וכו' כפי מה שכתבנו
 ונתון הכל ללוי ומודיע לו הספק והנה זה הלוי לשיוכל לאלל מאלו המעשרות
 מפירש ומהם תרומה המעשר על דרך הספק צעלמו שיש צמחבין צמחבין שהוא
 עתה וצוחו אם כל הפירות שמכר צעל הצדית הם קיימים וכל אלו הפירות הם
 מעשר עליהם תרומה המעשר עאלו הפירות יהיה קצוב דרומה ואם אצדו כל
 אוחסם הפירות ומעשר אלו הפירות הם בלפוסם סכן קצבם ציה ותרומה מעמי'
 היה בלשון לפוסם ואם קלתם אצדו וקלתם קיימי' כצד קצב צעל הצדית המעשר
 והקיימי' צדדום ותרומה מעמי' הי' קצוב עתה צדדום דרומה ומעשר מהחלק
 הכשאר שהוא טעל כצד קצב אחרו צעל הצדית בלפוסם ותרומה המעשר יהיה קצוב
 עתה בלשון לפוסם וכפי המשל התנאי לר"ך להפירש הלוי מלד דרום קאה
 אחד לתרומה מעשר מפני הספק שמה כל הפירות שמכר קיימים ומה קאה
 שקצב צה המעשר על זה המעשר לר"ך נפרש כמו עשירייה שהוא שיעור
 תרומה המעשר שצו על הרוב שמה כל הפירות שמכר אצדו ומה שאינו אומר
 שאר"ך להפירש זה העשירייה צפועל דמשמע להתר לעלמו באכילה הכשאר מהקאה
 הוא צמחבי' שפירש מעשר ומתקום אחר על כל זאה הקאה ואחרו המעשר ירקב
 אי האחרון ירקב דא' כשאר כל זאה הקאה מעשר וחולי' וכשפיר' מואוחסם
 המעשר תרומה המעשר צבו שהוא עשירייה הקאה על הרוב אז כל הכשאר הוא
 מותר באכילה אצל אם לא יפירש מעשר ומתקום אחר עיי' אוחסם הקאה הרי
 כלה אקורה מעמי' שמה אצדו קלה הפירות ואוחסם הקאה היא טעל ומעשר
 מערצבי' וכלל הדבר שהקאה שהפירש הלוי לתרומה מעמי' מלד דרום חלה
 הקאה כלה שולד לפון אם לא הפירש עליה אפס' ומתקום אחר הם האקורים
 ללוי או עשירייה לצד אם הפירש עליה למעשר ומתקום אחר ואחרו המעשר ירקב
 או האחרון ; כל הכשאר הוא מותר ללוי ואין צו שום קלקול כלל אמנם לכתן
 אקור כל מה שהפירש הלוי הקאה שהפירש לתרומה מעשר מלד דרום היא
 אקורה לכתן מעמי' דשמה אי' הפירות שמכר צעל הצדית קיימים כלם ואוחסם
 סקאה קלתה מעשר וקלתה תרומה מעשר והרי הרצה בתרומה המעשר והוא
 שלא כדיו כדתן צפרק ד' דתרומה תמונה מצוה והמודד מצוה ממונו וכו'
 וכחז' הרב רצינו משה צד מיימורי צפרק ג' מהלכות תרומה וההלה לאלל הספרים
 ציד הכל ואיכני לר"ך להעתיק מה שאמר הרב רצינו שמתקן זכרנו לצרכה צפרק
 קמה דתרומה העמי' שצו שהוא עשירייה הקאה על הרוב אז כל הכשאר הוא
 דדמו צדדום ללוי הדין והיה דתן אין תרומין לא צמדה ולא צמחבין זכרי' ומאי'
 ההוק' צזה צבטין צפרק כל הגט וצמחבין פירק כל המכוח צאות עולה ומקומות
 אחר' והעילה מדצריהם דלדעת רבנן דהלכפא כותיהו המרצה בתרומה המעשר
 צמחבין דינו כמרצה צמחבין ופירותיו מתוקנים ומעשרותיו טעלים גם הקאה
 שהפירש מלד שמהל היא אקורה לכתן מעמי' עלמו שאקורה ללוי ואם הלוי
 או הכנה הפירש עליה מעשר ומתקום אחר העשירייה עונה שהפירש לתרומה
 מעשר אקור לכתן ונהבטם הכוכר שמה אין כלו תרומה מעשר אלא הוא מעשר
 ותרומה מעשר מערצבי' ולכן כחז' הרב רצינו הצרכים צד דוד זכרנו לצרכה ואחרו
 המעשרות ותרומה המעשר שנתן ספק והכהן לא יאכלנה וכו' דודאי
 המעשרות והתרומה מעשר הכל ספק אצל מעשרות יכול הלוי

שאלות ותשובות רבי לוי אבן חביב

שום קלקול מעשירות לא נראה ולא נראה כי לא יענה אם אחד מהשני' שצליח האלו לקבץ חן שום קלקול לא זה ולא נחצרה ולא נשי' שצלי' פעמי' וארבע' זה חן קלקול כי שכלה חלקו חיה פוערה והמעשרות אינם מעשרי' נחצרה חן קלקול ולא צד' האחרת שכבר שפרים מעשר מעשרות על הצ' שצוליס ועל השירים של עמלה וגם אם חן שום אי' מאלו הצ' לקבץ חלקי' חיה שכלת הגרם אי' שום קלקול מעשירות. נראה שיש חן קלקול שכבר אמרתי שהמעשרות היתרים שיש לו צדו הראשונה שישו על השכלה השני' שצביה אי' קלקול שהרי קצב מעשירותיה נראים שהמעשרי' שהפריג' מהשניה הרי הם כמו שמופיע מעשר עון הפעור על הפעור ולא שייך צדו קלקול מעשירות כלל הרי דאינו לריך ולא שור לריך אינו מועיל כיון דאינו יכול לחזור ולעקור המעשירות ממוקום שקבעם זו והוא השכלת האחד ומפיק אתי' עלך דבכל אורחם שהצד' כבוד תורתך ולא נשום מקר' אחד צעולם לא נולל כחצו שהמעשירות עלום שקבע צפירי' נמוקום אחד שיוכל לעקום ומשם ולחזור ולקבעם נמוקום אחד אחרתה חק איפכא נחצרה חן דאינו שיוכל לעקום ומשם ולחזור דחצוהת כאשר כחצו' נקודרטי' ועל כן ליכא פלוגתא אלא כשאר מעשירות זו צדו דרולה לומר צמל' שצביה נראשונה חו צדו דרולה לומר הראשונה שצביה דאיכא ונחן דאמ' דתפסי' לשון אחד עיקר ומעשירות שתי' נראשונה והכי הלכתא כסחם מחציתו ואיכא ונחן דאמ' דלרצו' יוסי דאמ' דתמונה פרק כילד מערעין גבי' חיה שלמים וולד' חיה שכלת חן כחצו' ומחלתה דצדו קיימים דתפוס לשון שצביה השניה כחצו' חפסי' לשון חפסי' ומעשירות של זו צדו ושל זו צדו ונחן דאמ' דלרעה דעמי' הוא רוק' דרעה הרצ דרעו' שמונן זיל כפי' מה שכתב דהיה מחציתו דסוף דנחן' הוי' לפיכך שתי' כלכותה דלרעה הרצו' זיל כראש דאינו כן רחיה לזה דהוא פסק הלכה לשם כר' יוסי והכא פסק דתפסי' לשון ראשון דוקא משמע דצדו' ליה זיל דכדון דידן אפילו רבי יוסי מודה דתפסי' לשון ראשון ואפילו יעאל דלא עורה רבי יוסי' צדו' כיון דתסת' לן חנא כחצו' דלא כותיה אלא כרבי' מאיר הלכתא כותיה ועמא רבא איכא לחזק דין דרין דידן להביא דתמו' לעניות דעמי' ולא רחמי' להאריך זו כבוד תורתך כחצו' כחצו' דכלכותה דרבי' מאיר חיה ולרבי' יוסי אמרי' הפוס' לשון שצביה ולעניות דעמי' הרצו' זיל מודה דזה ומהעמם החזק מכל מוקום איכא פלוגתא בכהאי' גו' דאמר מעשירות של זו ושל זו צדו אמנם אם אמר מעשירות שתי' נראשונה ומעשירות שתי' נצביה צדו' איכא דכולי' עמא דתפסי' לשון ראשון ומעשרי' שתי' נראשונה והכא כתי' חיה הוא דאמר מעשירות שכלת העני' כחצו' שתי' לקח ומעשרי' השניה ומעשירות הכל נראשונה חן צדו לצדו לעקור אותם השלשה מעשירות ומשם ולקבעם שצביה ואליבא דרובי' עמי' חס נראשונה כ"ש שצבאן הוא אינו רולה לעקור אותם והראשונה לדעת כבוד תורתך אלא שריך לקבוע כל שלשה שצביה גם כן כי להליל עמא ומקלוקי' המעשרי' לרבי' כבוד תורתך לריך שני' המעשרי' והשירים שהם מעשירות על ג' שצלי' שישו קצועים כלם נראשונה וכלם שצביה חו לא אמר' אדם מעולם שיהיה כח צדו לקבע כל השלשה מעשירות נמוקום אחד ואחר כך נמוקום אחד ושתי' קצועים כלם צבלי' אחד משני' המוקומות והכל נחצו' אחד זה חס כששתיהן אינן לקבץ ואפילו אם אמר מעשירות אלו השלשה שצבי' נראשונה וצצביה רבי' מוצא אחד הרי שצבלי' דרבי' כבוד תורתך אלה שכתב צבאן לא הליל חס עמא כלל מהקושיא החזק בחלק הראשונה מדברי' ולא לצד לא יכלול מונח' אלא גם מהקושיא האחרונה שכתב צדו' תורתך להכלל מונח' לא יכלול כלל מהעמם חס צעלמו חס כי אופן הפרשת אלו המעשירות לדעת כבוד תורתך הוא שריך שפרים צל' אחד מאלו השני' שצלי' כדי מעשירות שתי' שצלי' וחס מעשירות על שצולת העני' והגדיש ועוד מעשירות השירים והשצולת עמא חס מלך הספק שיש שאל' שני' שצולי' העני' והגדיש אינן לקבץ ושצולת הלקט חיה אחד מאלו השנים מפני הספק שאל' אחד מצי' שצולי' העני' והגדיש חיה שצולת הלקט חיה ליקבץ שצולת אחרת נמוקום צלתי' מעשורת ולקבוע מעשירות היתרים שיש לו שצולת הראשונה צמל' שישו מעשירות על אותה השצולת וכן לריך לעשות שצולת השניה שאם אינו עושה כן יש קלקול מעשירות לדעת כבוד תורתך ולתקן הני' מעשרי' שהפריש והשצולת הראשונה מציא השצולת השניה וקוצב המעשרי' היתרים שיש לו נראשונה ואומי' שישו על השניה ולתקן ג' מעשירות השניה מציא השצולת הראשונה וקוצב המעשירות היתרים שיש לו שצביה ואומי' שישו על הראשונה וכמו ששצולת העני' או הגדיש אותה שיהי' לקבץ חיה שצולת מעשירותיה שקבע צבלי' אחד מאלו הצ' חס מעשירות שלמים ככה לריך לחצו' נמוקום צבלי' אחד שצולת שלימה ולרבי' כ"ח שחדשת עתה אינו מציא נמוקום שצולת שלימה אלא שצולת פחות ומעשירות הראשונים לשצולת שלימה נחסם או צנפרש כאשר כחצו' חס כן כל המעשירות מוקולקלים. זה המעט מהרצו' ראיתי לכחצו' צבלי' על מה שכתב כ"ח דהן השלישי' ויש צדו די' מורק' למה שכתבתי נקודרטי' האי' כי חס הארבעה כל הראוי' ואין לרי' לכפול דרבי' ולפי' שהרואה דרבי' שכתבתי למעלה כקדר' אופן הפרשת מעשירות השצולת האלו והוא מוכרח כפי' שרבי' הדין יכד עליו עורה ומש' הפרשתה כפי' הסדר ההוא מלכד שרי' להיות חסם וחסרי' צבלי' אותם התנאי' ראיתי לומר כקוף דרבי' אופן' אחר קל' מאלו מהצד' מונה שכתבתי והי' זה שלא יעשה תנאי' אי' צלד' כשאותה השצולת שמופיע מונח' חיה איכה של לקבץ והצרתה לקבץ ותנאי' אחד צלד' כששתי' השצולת אינם לקבץ כי משם כחצו' כל אותו העורה אלא שצבי' הארדון החזי' יחנה צאופן אחר חס כי צבאן יש לפיכך שצולת אלו הצ' וצולת הגדיש ועוד שצולת שכתב לעני' מאלו הצ' אינו מחייב להפריש מעמי' על חס על ג' מהם כי האי' חיה לקבץ חס יקח אי' מאלו הצ' והיא חיה שקבע עליה מעשר שצולת השני' ופריש מונח' תרומה ומעשירות על ג' שצולת הראשון חס זה חיה שצולת הלקט חיה זה תרומה ומעשר על ג' שצלי' החיו' שיש צבלי' חס שצולת חס חיה

צמנת הפרשה התרומה אלה הכונה היא הכתוב לא יאכלנה בני הקדש חס הקדש אינו צדו שהקדש שאלפסר לחצו' שיש צבאן הוא ממוקום אחר כי מניה וניה אי' אפסר וגם זה דמוקום אחר אינו יכול להקבץ דלסוף אותה שמופיע עליה או עלי' דעליה אי' אפסר שלא תרצו' נמוקום ספק עזל ואינו יכול להפריש תרומה מעשר על מנה להקבץ צפירות שתי' שלו. אלא חס כן חס צעל הצד' ותקן פרותיו וכו' פירוש מה הצד' חיה שלא לשים ממשל לפני הלו' והכאן לא האדימי' שום דבר מהספק ותקן ללו' כל אותם הפירות שהפריש למעשר על הפירות שמוכר צחורה מעשר גמור והוא תוקם ממוקום אחר שהפריש עליהם קאה אחד למעשר ומאותה קאה הפריש מעשירותה לתרומה מעשר גם ממועשר שהי' צדו מצול לתרומה מעשר הפריש קאה אחד לתרומה מעשר על כל חלי' הפירות והשתא ליכא חקלה כלל לא ללו' ולא לכהן וצדאי' שכל מה שהפריש זה הצעל הצד' לתרומה מעשר שלא נחצו' לכהן ומקום חקלה כחזק' ומה שהסכים לעשות כן כדי שלא יארע חקלה על ידו לא ללו' ולא לכהן ורחמי' שהפירוש הזה הוא דמוק' דתקן פירותיו לא משמע אלא דהפריש מעשר ממוקום אחר על אלו הפירות הראשונים שהפריש למעשר על כל הפירות שמוכר לא שהפריש גם כן תרומה מעשר על המעשר הראשון אצל לא יכולתי' לישגו צאופן אחר עם היות שלי' שאמח' מלך אחר נראה שפירוש תקין פירותיו רולה לומר תקין גמור מכל וכל ולא יעטרך להפריש מהם דבר ודיוק חיצה פירותיו חיצה צעל הצד' הוא מוצא מונה שכתבתי ומדוייק' יפה וצתופסתה דמעשר שני' אינו כן אלא וכו' והוא הדרך שכתבתי למעלה ואי' אפסר לכהן צבלי' חקלה כלומר ללו' ודאי' ליכא חקלה כפי' מה שכתבתי אצל לכהן אי' אפסר צבלי' חקלה וגם זה נחצו' והשתא ליק' חמי' לא קשיא צצרי' תקין דמח' ציה וכו' כי ודאי' לא ירלה צעל הצד' להפסיד מפרותיו ומקום ספק חקלה הלו' והכאן וצדענה דמורע להו' קני' זהו מה שהעלמה מלודתי' צפירות זהה השגנה כפי' לשונו הנמלא צפירות הגם שעיניתי' זה הרצה מאלו וצבלי' יומים לא הולאחי' עניון לשון קטן הכמות כח אפילו מעשירות הזמן שהולאחי' זה אם כותמה חיה מה שכתבתי ודאי' הוא השגנה יפה על הרצ שה"ל לצבאן כל זה אלא שיש ללמד זכות עליו דררטיקן סמוכים רידי' שהשתא דהא הו' סמוכים דתמונה חורה וכאמר' שאולי' סברתו הוא כעצמי' התוספת שאי' צבאן קלקול תרומה מוצ' כלל וכאפי' כחצו' והתוספת' ומייצתה שהזכירה אותו החיקון ככראה שאין קלקול כלל ואפילו אם נאמר שיש קלקול וצדענה הרצ היא כדעת הראשון חן הפנה עליו שהוא העתיק התוספתה כדרכו צבלי' מוקום הרי שדרכי' זאת היא דרך יפה להשיג ולהליל מלכד' יישו' הלשון כפי' הנמלא צפירות אלא שלפי' שאין לי רחם צריה למה שכתבתי לדעת הרצ דרבי' אצורה צן דוד שאין לכהן להפריש תרומה על מנה להקבץ לא כחפייסתי' עדין והכי מניה דרבי' שריך עיון גם לריך לי' עיון צמה שאמר' התוספתה צפרק השולח סלרי' להפריש מעשר על אותו המעשר וכו' ואחרון אחרון מוקולקל מי הכריחם לזה שתי' חס מחייבים לזה הצעל הצד' להפריש כמה מעשירות ותמו' ולתחס' ללו' ולכהן והנה צדד' אשר כחצו' חן לריך להפריש כי אם המעשר הראשון וקלקול נחצו' המעשר שכתב הרצ דרבי' אצורה צן דוד לדידהו' ליכא כלל ומהעמם שכתבתי דאי' איכא למוחש להכי' שהשתא נמי צמה שכתבתי חס מפריש מעשר על המעשר איכא קלקול נחצו' המעשר וכמו שכתבתי הכל אולי' הסנה חיה דאיכא צבלי' כשקוצב המעשר קלחו צלד' דרום וקלחו צלד' לפון ועדיין ליע' ודי' חסינן עלה דמשמע מלשון זהה שהשגנה הפך מה שכתבתי שהמעשר מעשר ממוקום אחר שריך להפריש כדי המעשר ומעשר המעשר ועוד הוסף כ"ח לומר דחלחלה ואחלתי'הה יסופה קותרת דרבי' לא חיה דגם כשפריש כדי מעשר המעשר גם כן חיה הוא כחצו' לא הפריש אלא כדי המעשר לצד דמוקום שיהא שישור המעשר לריך להפריש כדי מעשר המעשר גם כן כיון שמופיע מעלל כי אי' אפסר לו להפריש מדבר עתוקן וצדדי' חיה צמחוי' פרק כל המנחת צחורה מלה (דף כ"ה ריש ע"ה) אמר רבי אלעזר צצרי' יוסי' אצו' היה נוטל עשר גרוגרות שצמקו' על השעים ואחר וכבוד תורתך הודות צוה וכמוכי' כמותו צמחיי' צים ליישג הענין כאשר הוא שני' ומשולש למעלה.

ועל' הדין השלישי אמר נקולר המחילה ומכבוד תורתך שכל מה שכתבתי צוה אינו כראה כלל וכלל וגם פה צדעתי' כ"ח לשוני' קלרת צו שכתבתי חס לשון הדין השלישי שאל' צדדי' הוא וכו' וכ"ח כחצו' על זה שכתבתי מעשירות שצביה נראשונה צמחוי' הראשון חיה אותה השניה פעורה מן המעשירות ומכלול ואינו יכול לקבוע זה שום מעשר וכו' עד כאן לשונו. ואותו הדבר שכן כחצו' אצל כחצו' יותר ויותר והוא זה שאמר' שקבע מעשירות שלשה שצלי' נראשונה והם מעשירות שכלת העני' או הגדיש אותה שתי' חיה לקבץ מעשירות שצביה ומעשרי' הראשונה עמא חס והם השירים שכתב כבוד תורתך מה לריך אחר כך לתקן אלו השצולת לחזור לקבוע אותם המעשירות עלום שצביה צאופן התנאי' צעלמו והוא כששתיהן אינן לקבץ חיה מעיל משי' לרדין חלד האחד מלך המעשירות צעלמו שאחרי' שקבעם שצולת הראשונה אינו יכול לחזור ולעקור אותם משם ולקבעם נמוקום אחר: השני' מלך המוקום שקבע אותם צו שהוא מוקום פעור וכו' והשתא מה יועילו ומה ילילו לבי' כל אותם המולאיות שכתב לקבוע מעשירות של זו ושל זו צדו ומחאי' צבלי' ותוספתי' ולו' הונח קיליו' לכבוד תורתך מהקושיא הלומחה צענף האחרון מדברי' הוא מלך המוקום שקבע צו המעשירות שהוא מוקום פעור ששתאמר' לשאינו מוקום פעור צתתם או צנפרש כמו שכתבתי מה שאינו כן כפי' האמנה וכמו שאמר' האם יליוך משאר לרדי' הקושיא והם דאינו לריך לזה חס הוא לריך אינו מועיל וצדדי' דאינו לריך כצד הוא כחצו' נקודרטי'. ועוד הוסף לצבאן צבאן והוא צדו האופן שהרי הוא הפריש מכל ח' מצי' השצלי' האלו מעשירות שני' שצלי' שלמות ויתרים על עמא וגם כן החנה ואמר' שאם שצולת הלקט חיה שצולת הגדיש צמל' מעשירות היתרים שיש לו שצולת הראשון שישו מעשירות על השצולת השניה והשתא צוה חן